

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2019. gada 19. novembrī*

Satura rādītājs

Atbilstošās tiesību normas	4
Savienības tiesības	4
Līgums par ES	4
Harta	4
Direktīva 2000/78	5
Polijas tiesības	5
Konstitūcija	5
Jaunais likums par Augstāko tiesu	6
– Noteikumi par <i>Sąd Najwyższy</i> (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanās vecuma samazināšanu ...	6
– Tiesību normas par <i>Sąd Najwyższy</i> (Augstākā tiesa) tiesnešu iecelšanu	7
– Tiesību normas par Disciplinārlietu palātu	7
Likums par administratīvo tiesu organizāciju	8
Likums par KRS	8
Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi	10
Tiesvedība Tiesā	13
Par prejudiciālajiem jautājumiem	15
Par pirmo jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18	15
Par jautājumiem lietā C-585/18, kā arī otro un trešo jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18	15

* Tiesvedības valoda – poļu.

Par Tiesas kompetenci	16
Par iespējamu tiesvedības izbeigšanu	17
Par otrā un trešā jautājuma lietās C-624/18 un C-625/18 pieņemamību	20
Par otrā un trešā jautājuma lietās C-624/18 un C-625/18 vērtējumu pēc būtības	20
Par tiesāšanās izdevumiem	28

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2000/78/EK – Vienlīdzīga attieksme nodarbinātības un profesijas jomā – Diskriminācijas vecuma dēļ aizliegums – *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) tiesnešu pensionēšanās vecuma samazināšana – 9. panta 1. punkts – Tiesības celt prasību – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants – Efektīva tiesību aizsardzība tiesā – Tiesnešu neatkarības princips – Tādas jaunas palātas izveidošana *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), kuras kompetencē tostarp ir lietu izskatīšana saistībā ar šīs tiesas tiesnešu pensionēšanu – Palāta, ko veido pēc Valsts tiesu padomes priekšlikuma Polijas Republikas prezidenta jaunieceltie tiesneši – Minētās padomes neatkarība – Pilnvaras nepiemērot Savienības tiesībām neatbilstošus valsts tiesību aktus – Savienības tiesību pārkums

Apvienotajās lietās C-585/18, C-624/18 un C-625/18

par trim lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sąd Najwyższy* (*Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych*) (Augstākās tiesas Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta, Polija) iesniegusi ar lēmumiem, kuri pieņemti 2018. gada 30. augustā (C-585/18) un 2018. gada 19. septembrī (C-624/18 un C-625/18) un kuri Tiesā reģistrēti 2018. gada 20. septembrī (C-585/18) un 2018. gada 3. oktobrī (C-624/18 un C-625/18), tiesvedībās

A. K.

pret

Krajowa Rada Sądownictwa (C-585/18)

un

CP (C-624/18),

DO (C-625/18)

pret

Sąd Najwyższy,

piedaloties

Prokurator Generalny, ko pārstāv *Prokuratura Krajowa*,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), J. Regans [*E. Regan*], P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un N. Pisarra [*N. Piçarra*],

ģenerālvokāts: J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretāri: M. Aleksejevs [*M. Alekseev*], nodaļas vadītājs, un R. Skjāno [*R. Schiano*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 19. marta un 14. maija tiesas sēdes,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- A. K., CP un DO vārdā – *S. Gregorczyk-Abram* un *M. Wawrykiewicz*, *adwokaci*,
- *Krajowa Rada Sądownictwa* vārdā – *D. Drajewicz* un *J. Dudzicz*, kā arī *D. Pawełczyk-Woicka*,
- *Sąd Najwyższy* vārdā – *M. Wrzosek-Romańczuk*, *radca prawny*,
- *Prokurator Generalny*, ko pārstāv *Prokuratura Krajowa*, vārdā – *S. Bańko*, *R. Hernand*, *A. Reczka*, *T. Szafrński* un *M. Szumacher*,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna* un *S. Żyrek*, pārstāvji, kam palīdz *W. Gontarski*, *adwokat*,
- Latvijas valdības vārdā – *I. Kucina* un *V. Soņeca*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *H. Krämer* un *K. Herrmann*, pārstāvji,
- EBTA Uzraudzības iestādes vārdā – *J. S. Watson* un *C. Zatschler*, kā arī *I. O. Vilhjálmssdóttir* un *C. Howdle*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2019. gada 27. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LES 2. pantu un 19. panta 1. punkta otro daļu, LESD 267. panta trešo daļu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu, kā arī Padomes Direktīvas 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV 2000, L 303, 16. lpp.), 9. panta 1. punktu.
- 2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar tiesvedībām, pirmkārt, starp *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa, Polija) tiesnesi A. K. un *Krajowa Rada Sądownictwa* (Valsts tiesu padome, Polija) (turpmāk tekstā – “KRS”) (lieta C-585/18) un, otrkārt, starp *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) tiesnešiem CP un DO un nupat minēto tiesu (lietas C-624/18 un C-625/18) par šo tiesnešu priekšlaicīgu pensionēšanu jaunu valsts tiesību aktu stāšanās spēkā rezultātā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Līgums par ES

- 3 LES 2. panta redakcija ir šāda:

“Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība.”

- 4 LES 19. panta 1. punktā ir noteikts:

“Eiropas Savienības Tiesas sastāvā ir Tiesa, Vispārējā tiesa un specializētās tiesas. Tā nodrošina, ka tiek ievērots tiesiskums Līgumu interpretēšanā un piemērošanā.

Dalībvalstis nodrošina tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.”

Harta

- 5 Hartas VI sadaļā “Tiesiskums” ir iekļauts 47. pants “Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu”, kurā ir noteikts:

“Ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā.

Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā. [..]

[..]”

- 6 Atbilstoši Hartas 51. pantam “Piemērošanas joma”:

“1. Šīs Hartas noteikumi attiecas uz Savienības iestādēm un struktūrām, ievērojot subsidiaritātes principu, un uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus. Tādēļ tās ievēro tiesības un principus, kā arī veicina to piemērošanu saskaņā ar savām atbilstīgajām pilnvarām un ievērojot Savienības kompetenci, kas tai piešķirta Līgumos.

2. Ar šo Hartu netiek paplašināta Savienības tiesību piemērošanas joma, paplašinot Savienības kompetences, un Savienībai netiek noteiktas nekādas jaunas kompetences vai uzdevumi, nedz grozītas kompetences un uzdevumi, kā tās noteiktas Līgumos.”

- 7 Hartas 52. panta 3. punktā ir noteikts:

“Ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst [1950. gada 4. novembrī Romā parakstītajā] Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām. Šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību.”

- 8 Paskaidrojumos attiecībā uz Pamattiesību hartu (OV 2007, C 303, 17. lpp.) saistībā ar Hartas 47. panta otro daļu ir precizēts, ka šī tiesību norma atbilst Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”) 6. panta 1. punktam.

Direktīva 2000/78

- 9 Direktīvas 2000/78 1. pantā ir noteikts:

“Lai vienlīdzīgas attieksmes princips stātos spēkā dalībvalstīs, šīs direktīvas mērķis attiecībā uz nodarbinātību un profesiju ir noteikt sistēmu, lai apkarotu diskrimināciju [...] vecuma [...] dēļ.”

- 10 Šīs direktīvas 2. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Šajā direktīvā “vienlīdzīgas attieksmes princips” nozīmē to, ka nav ne tiešas, ne netiešas diskriminācijas, kuras pamatā ir jebkurš 1. pantā minēts iemesls.”

- 11 Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, lai tiesiskās un/vai administratīvās procedūras [...] nolūkā panākt, ka izpilda šajā direktīvā paredzētos pienākumus, būtu pieejamas visām personām, kuras uzskata sevi par cietušām, jo viņām nav piemērots vienlīdzīgas attieksmes princips, pat pēc tam, kad attiecības, kurās ir bijusi diskriminācija, ir beigušās.”

Polijas tiesības

Konstitūcija

- 12 Saskaņā ar Konstitūcijas 179. pantu Polijas Republikas prezidents (turpmāk tekstā – “Republikas prezidents”) uz nenoteiktu laiku ieceļ tiesnešus pēc *KRS* priekšlikuma.

- 13 Saskaņā ar Konstitūcijas 186. panta 1. punktu:

“[*KRS*] sargā tiesu un tiesnešu neatkarību.”

- 14 Konstitūcijas 187. pantā ir noteikts:

“1. [*KRS*] sastāvā ietilpst:

- 1) [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] pirmais priekšsēdētājs, tieslietu ministrs, [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)] priekšsēdētājs un viena persona, ko ieceļ Republikas prezidents,
- 2) piecpadsmit locekļi, kurus ievēlē no [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], vispārējās jurisdikcijas tiesu, administratīvo tiesu un kara tiesu tiesnešiem,
- 3) četri locekļi, ko ievēlē [*Sejm* (Sejms, Polija)] no deputātiem, un divi locekļi, ko ievēlē Senāts no senatoriem.

[..]

3. Ievēlēto [*KRS*] locekļu pilnvaru termiņš ir četri gadi.

4. [KRS] uzbūve, darbības joma, darbības veids, kā arī tās locekļu ievēlēšanas kārtība ir noteikti likumā.”

Jaunais likums par Augstāko tiesu

– *Noteikumi par Sąd Najwyższy (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanās vecuma samazināšanu*

- 15 2002. gada 23. novembra *ustawa o Sądzie Najwyższym* (Likums par Augstāko tiesu) (2002. gada *Dz. U.*, 240. pozīcija) 30. pantā noteiktais *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanās vecums bija 70 gadi.
- 16 2017. gada 20. decembrī Republikas prezidents parakstīja 2017. gada 8. decembra *ustawa o Sądzie Najwyższym* (Likums par Augstāko tiesu) (2018. gada *Dz. U.*, 5. pozīcija; turpmāk tekstā – “jaunais likums par Augstāko tiesu”), kas stājās spēkā 2018. gada 3. aprīlī. Šis likums vēlāk vairākas reizes ir ticis grozīts.
- 17 Saskaņā ar jaunā likuma par Augstāko tiesu 37. pantu:

“1. [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnesis pensionējas savā 65. dzimšanas dienā, izņemot, ja viņš ne vēlāk kā 6 mēnešus un ne agrāk kā 12 mēnešus pirms [65 gadu] vecuma sasniegšanas ir paziņojis par vēlmi turpināt ieņemt amatu un iesniedzis izziņu, kura apliecina, ka viņa veselības stāvoklis nav šķērslis tiesneša amata pienākumu pildīšanai, un kura izsniegta saskaņā ar tiesnešu amata kandidātiem paredzētajiem nosacījumiem, un ja [Republikas prezidents] izsaka piekrišanu tam, lai viņš arī turpmāk ieņemtu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatu.

1.a Pirms šādas piekrišanas izteikšanas [Republikas prezidents] lūdz [KRS] atzinumu. [KRS] sniedz [Republikas prezidentam] atzinumu 30 dienu laikā no dienas, kad tas lūdzis sniegt šādu atzinumu. Ja atzinums netiek iesniegts otrajā teikumā noteiktajā termiņā, uzskatāms, ka [KRS] ir sniegusi pozitīvu atzinumu.

1.b Izstrādājot 1.a punktā minēto atzinumu, [KRS] ir jāņem vērā tiesu sistēmas intereses vai būtiskas sabiedrības intereses, it īpaši [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] personāla racionāla izmantošana vai vajadzības, kas izriet no [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] atsevišķu palātu darba slodzes.

[..]

4. 1. punktā minēto piekrišanu sniedz uz 3 gadiem ne vairāk kā divreiz. [..]”

- 18 Šī likuma 39. pantā ir noteikts:

“[*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša pensionēšanās vai pensionēšanas dienu nosaka [Republikas prezidents].”

- 19 Saskaņā ar minētā likuma 111. panta 1. punktu:

“[*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneši, kuri līdz šī likuma spēkā stāšanās dienai ir sasnieguši 65 gadu vecumu vai sasniegs 65 gadu vecumu trīs mēnešu laikā no šī likuma spēkā stāšanās dienas, pensionējas nākamajā dienā pēc šā trīs mēnešu termiņa beigām, izņemot, ja viņi viena mēneša laikā no šī likuma spēkā stāšanās dienas iesniedz 37. panta 1. punktā minēto paziņojumu un izziņu un ja Polijas Republikas prezidents izsaka piekrišanu tam, lai viņi arī turpmāk ieņemtu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešu amatu. [..]”

– *Tiesību normas par Sąd Najwyższy (Augstākā tiesa) tiesnešu iecelšanu*

- 20 Saskaņā ar jaunā likuma par Augstāko tiesu 29. pantu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešus iecel Republikas prezidents pēc *KRS* priekšlikuma. Šā likuma 30. pantā ir uzskaitīti nosacījumi, kas personai ir jāizpilda, lai viņa varētu tikt iecelta *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā.

– *Tiesību normas par Disciplinārlietu palātu*

- 21 Ar jauno likumu par Augstāko tiesu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tika izveidota jauna palāta ar nosaukumu “Izba Dyscyplinarna” (turpmāk tekstā – “Disciplinārlietu palāta”).

- 22 Jaunā likuma par Augstāko tiesu 20. pantā ir noteikts:

“Attiecībā uz Disciplinārlietu palātu un tiesnešiem, kas tajā izskata lietas, [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] pirmā priekšsēdētāja pilnvaras, kas noteiktas:

- 14. panta 1. punkta 1., 4. un 7. apakšpunktā, 31. panta 1. punktā, 35. panta 2. punktā, 36. panta 6. punktā, 40. panta 1. un 4. punktā un 51. panta 7. un 14. punktā, īsteno [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] priekšsēdētājs, kas vada Disciplinārlietu palātas darbu;
- 14. panta 1. punkta 2. apakšpunktā un 55. panta 3. punkta otrajā teikumā, īsteno [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] pirmais priekšsēdētājs, vienojoties ar [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] priekšsēdētāju, kas vada Disciplinārlietu palātas darbu.”

- 23 Jaunā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punktā ir noteikts:

“Disciplinārlietu palātas kompetencē ir izskatīt šādas lietas:

- 1) disciplinārlietas:

- kas ierosinātas pret [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešiem;

[..]

- 2) darba un sociālā nodrošinājuma tiesību lietas, kas attiecas uz [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešiem;

- 3) lietas par [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešu pensionēšanu.”

- 24 Jaunā likuma par Augstāko tiesu 79. pantā ir paredzēts:

“Darba un sociālā nodrošinājuma tiesību lietas, kas attiecas uz [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešiem, kā arī lietas par [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešu pensionēšanu izskata:

- 1) pirmajā instancē – [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] viena Disciplinārlietu palātas tiesneša sastāvā;
- 2) otrajā instancē – [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] trīs Disciplinārlietu palātas tiesnešu sastāvā.”

- 25 Saskaņā ar jaunā likuma par Augstāko tiesu 25. pantu:

“*Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych* [Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palātas] kompetencē ir izskatīt lietas darba, sociālā nodrošinājuma tiesību jomā [..].”

26 Jaunā likuma par Augstāko tiesu pārejas noteikumos tostarp ir šādas tiesību normas:

“131. pants

Kamēr nav aizpildītas visas [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešu amata vietas Disciplinārlietu palātā, tiesneši no citām palātām nevar tikt pārcelti amatā šajā palātā.

[..]

134. pants

Šī likuma spēkā stāšanās dienā [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneši, kuri ieņēma amatu Darba, sociālā nodrošinājuma un publisko lietu palātā, kļūst par Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palātas tiesnešiem.”

27 Jaunā likuma par Augstāko tiesu 131. pants ar 2018. gada 12. aprīļa *ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym* (Likums par grozījumiem likumā par Augstāko tiesu) (2018. gada *Dz. U.*, 847. pozīcija), kurš stājās spēkā 2018. gada 9. maijā, 1. panta 14. punktu tika grozīts šādi:

“Tiesneši, kuri šī likuma spēkā stāšanās dienā ieņem amatus citās [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] palātās, var tikt pārcelti amatā Disciplinārlietu palātā. Līdz dienai, kad pirmo reizi ir aizpildītas visas [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešu amata vietas Disciplinārlietu palātā, tiesnesis, kurš ieņem amatu kādā citā [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] palātā, iesniedz [KRS] lūgumu par pārcelšanu Disciplinārlietu palātas tiesneša amatā pēc tam, kad ir saņēmis [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] pirmā priekšsēdētāja un [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] priekšsēdētāja, kas vada Disciplinārlietu palātas darbu, kā arī palātas priekšsēdētāja, kurā tiesnesis, kas iesniedzis lūgumu par pārcelšanu, ieņem tiesneša amatu, piekrišanu. Līdz dienai, kad pirmo reizi ir aizpildītas visas amata vietas Disciplinārlietu palātā, [Republikas prezidents] ieceļ [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnesi Disciplinārlietu palātas tiesneša amatā pēc [KRS] priekšlikuma.”

Likums par administratīvo tiesu organizāciju

28 2002. gada 25. jūlija *ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych* (Likums par administratīvo tiesu organizāciju) (2017. gada *Dz. U.*, 2188. pozīcija) 49. pantā ir paredzēts, ka, ciktāl šajā likumā nav reglamentēti kādi aspekti, ir piemērojami jaunā likuma par Augstāko tiesu noteikumi.

Likums par KRS

29 KRS darbību reglamentē 2011. gada 12. maija *ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (Likums par Valsts tiesu padomi) (2011. gada *Dz. U.*, Nr. 126, 714. pozīcija), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2017. gada 8. decembra *ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (Likums, ar ko groza Likumu par Valsts tiesu padomi un dažus citus likumus) (2018. gada *Dz. U.*, 3. pozīcija; turpmāk tekstā – “Likums par KRS”).

30 Atbilstoši Likuma par KRS 9.a pantam:

“1. Sejms no [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], vispārējās jurisdikcijas tiesu, administratīvo tiesu un kara tiesu tiesnešu vidus ieceļ piecpadsmit [KRS] locekļus uz kopējo četru gadu pilnvaru termiņu.

2. Ieceļot 1. punktā minētos padomes locekļus, Sejms pēc iespējas ņem vērā nepieciešamību, lai [KRS] tiktu pārstāvēti atsevišķu tiesu veidu un līmeņu tiesneši.

3. Jauno [KRS] locekļu, kas tika iecelti no tiesnešu vidus, kopējais pilnvaru termiņš sākas nākamajā dienā pēc viņu iecelšanas dienas. Iepriekšējā pilnvaru termiņa [KRS] locekļi pilda savas funkcijas līdz jauno [KRS] locekļu kopējā pilnvaru termiņa sākumam.”

31 Saskaņā ar Likuma par KRS 11.a panta 2. punktu kandidātus KRS locekļa amatam no tiesnešu vidus var izvirzīt grupa, kurā ir vismaz divi tūkstoši Polijas Republikas pilsoņu, vai grupa, kurā ir vismaz 25 tiesneši, kuri ir aktīvajā dienestā. Procedūra, saskaņā ar kuru Sejms ieceļ KRS locekļus, ir noteikta Likuma par KRS 11.d pantā.

32 Saskaņā ar Likuma par KRS 34. pantu atlases komisija, kurā ietilpst trīs KRS locekļi, ieņem nostāju jautājumā par kandidātu tiesneša amatam vērtēšanu.

33 Likuma par KRS 35. pantā ir noteikts:

“1. Ja tiesneša vai tiesas asesora amatam pieteikumu ir iesniedzis vairāk nekā viens kandidāts, atlases komisija izveido ieteicamo kandidātu sarakstu.

2. Nosakot kandidātu secību sarakstā, atlases komisija vispirms ņem vērā kandidātu kvalifikācijas novērtējumu un papildus tam:

1) darba pieredzi, tostarp pieredzi tiesību normu piemērošanā, zinātnisko darbu, hierarhiski augstāku amatpersonu atzinumus, rekomendācijas, publikācijas un citus pieteikumam pievienotos dokumentus;

2) attiecīgās tiesas kolēģijas atzinumu un attiecīgās tiesnešu kopsapulces novērtējumu.

3. Šā panta 2. punktā minēto dokumentu neesamība neliedz izveidot ieteicamo kandidātu sarakstu.”

34 Saskaņā ar Likuma par KRS 37. panta 1. punktu:

“Ja vairāki kandidāti ir pieteikušies uz tiesneša amata vietu, [KRS] pārbauda un novērtē visus iesniegtos pieteikumus kopā. Šādā situācijā [KRS] pieņem rezolūciju, kurā ir ietverti tās lēmumi attiecībā uz priekšlikuma iesniegšanu par iecelšanu tiesneša amatā attiecībā uz visiem kandidātiem.”

35 Likuma par KRS 44. pantā ir noteikts:

“1. Procedūras dalībnieks var iesniegt pārsūdzību [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], pamatojoties uz to, ka [KRS] rezolūcija ir nelikumīga, ja vien atsevišķās normās nav paredzēts citādi. [..]

1.a Individuālajās lietās, kas attiecas uz iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, pārsūdzību var iesniegt [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)]. Šajos gadījumos nevar vērsties [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)]. Pārsūdzību, kas iesniegta [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)], nevar pamatot ar apgalvojumu par to, ka esot kļūdaini novērtēta kandidātu atbilstība kritērijiem, kas ņemti vērā, lemjot par priekšlikuma iesniegšanu attiecībā uz kandidāta iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā.

1.b Ja visi procedūras dalībnieki nav pārsūdzējuši 37. panta 1. punktā minēto rezolūciju individuālajās lietās saistībā ar iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, minētā rezolūcija stājas spēkā daļā, kas ietver lēmumu iesniegt priekšlikumu par kandidātu iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, un daļā, kas ietver lēmumu neiesniegt priekšlikumu par to procedūras dalībnieku iecelšanu šīs tiesas tiesneša amatā, kuri nav pārsūdzējuši rezolūciju.

2. Pārsūdzība ar *Przewodniczący* [KRS priekšsēdētāja] starpniecību ir jāiesniedz divu nedēļu laikā no rezolūcijas paziņošanas kopā ar tās pamatojumu. [..]”

36 Atbilstoši 2017. gada 8. decembra likuma, ar ko groza Likumu par *KRS*, 6. pantam:

“[Konstitūcijas] 187. panta 1. punkta 2) apakšpunktā minēto [*KRS*] locekļu, kuri ir ievēlēti saskaņā ar pašlaik spēkā esošajiem noteikumiem, pilnvaru termiņš beidzas dienu pirms jauno [*KRS*] locekļu pilnvaru termiņa sākuma, tomēr nepārsniedzot 90 dienas no šī likuma spēkā stāšanās dienas, ja vien tas nav beidzies ātrāk šā pilnvaru termiņa notecējuma dēļ.”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

- 37 Lietā C-585/18 A. K., *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) tiesnesis, kurš 65 gadu vecumu sasniedza pirms datuma, kurā stājās spēkā jaunais likums par Augstāko tiesu, atbilstoši šā likuma 37. panta 1. punktam un 111. panta 1. punktam iesniedza paziņojumu, norādot savu vēlmi turpināt pildīt amata pienākumus. 2018. gada 27. jūlijā *KRS* atbilstoši minētā likuma 37. panta 1.a punktam sniedza nelabvēlīgu atzinumu par šo pieteikumu. 2018. gada 10. augustā A. K. vērsās *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) ar pārsūdzību par šo atzinumu. Minētās pārsūdzības pamatojumam A. K. tostarp apgalvoja, ka viņu priekšlaicīgi pensionējot 65 gadu vecumā, esot pārkāpta LES 19. panta 1. punkta otrā daļa un Hartas 47. pants, kā arī Direktīva 2000/78, it īpaši tās 9. panta 1. punkts.
- 38 Lietas C-624/18 un C-625/18 attiecas uz diviem *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešiem CP un DO, kuri tāpat bija sasnieguši 65 gadu vecumu pirms datuma, kurā stājās spēkā jaunais likums par Augstāko tiesu, un kuri nebija iesnieguši paziņojumu atbilstoši šā likuma 37. panta 1. punktam un 111. panta 1. punktam. Saņēmuši informāciju par to, ka Republikas prezidents saskaņā ar minētā likuma 39. pantu ir konstatējis viņu pensionēšanu no 2018. gada 4. jūlija, šīs personas vērsās *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), ceļot pret šo tiesu prasības, kurās lūdza konstatēt, ka viņu aktīvajā dienestā esošā tiesneša darba attiecības šajā tiesā no minētā datuma nav tikušas pārveidotas par šīs pašas tiesas pensionēta tiesneša darba attiecībām. Savu prasību pamatojumam viņi tostarp apgalvo, ka ir pārkāpts Direktīvas 2000/78 2. panta 1. punkts, kurā ir aizliegta diskriminācija vecuma dēļ.
- 39 *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) *Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych* (Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta) (turpmāk tekstā – “Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta”), kura izskata šīs dažādās lietas, lēmumos par prejudiciālo jautājumu uzdošanu lietās C-624/18 un C-625/18 norāda, ka minētās personas tajā ir vērsušās laikā, kad Disciplinārlietu palāta vēl nebija izveidota. Šādos apstākļos iesniedzējtiesai rodas jautājums, vai atbilstoši Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punktam un Hartas 47. pantam tai būtu pienākums nepiemērot valsts tiesību normas, ar kurām kompetence šādās lietās ir paredzēta tikai palātai, kura vēl nav izveidota. Tomēr minētā tiesa uzsver, ka šis jautājums varētu zaudēt nozīmi, ja Disciplinārlietu palātā faktiski tiks iecelti amatā tiesneši.
- 40 Turklāt lēmumos par prejudiciālo jautājumu uzdošanu lietās C-585/18, C-624/18 un C-625/18 iesniedzējtiesa uzskata, ka, it īpaši ņemot vērā apstākļus, kādos būtu jānotiek jauno Disciplinārlietu palātas tiesnešu iecelšanai amatā, pastāv būtiskas šaubas par to, vai šī palāta un tās locekļi sniegs pietiekamas neatkarības un objektivitātes garantijas.
- 41 Šajā ziņā minētā tiesa, kura atgādina, ka šos tiesnešus iecel Republikas prezidents pēc *KRS* priekšlikuma, vispirms norāda, ka atbilstoši reformai, kas izriet no 2017. gada 8. decembra Likuma par grozījumiem Likumā par Valsts tiesu padomi un dažos citos likumos, 15 *KRS* locekļus, kuri no 25 šajā padomē ietilpstošajiem locekļiem ir jāievēlē no tiesnešu vidus, turpmāk ievēlē Sejms, nevis vairs – kā agrāk – visu līmeņu tiesnešu kopsapulces. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šī situācija apdraud varu dalīšanas principu, kas ir demokrātiskas tiesiskas valsts pamats, un neatbilst starptautiskajiem un Eiropas standartiem šajā jomā, kādi tie izriet it īpaši no Eiropas Padomes Ministru komitejas 2010. gada 17. novembra ieteikuma CM/Rec(2010)12 par tiesnešu neatkarību, efektivitāti un lomu, no Eiropas Padomes komisijas “Demokrātija caur tiesībām” (Venēcijas komisija) 2017. gada 11. decembra atzinuma

Nr. 904/2017 (CDL-AD(2017)031) un no Eiropas Tiesnešu konsultatīvās padomes 2007. gada 23. novembra atzinuma Nr. 10(2007), kurš Eiropas Padomes Ministru komitejai sniegts par Tiesu padomes darbību sabiedrības labā.

- 42 Turklāt gan apstākļi, tostarp procesuālie apstākļi, kādos *KRS* locekļi tika atlasīti un iecelti amatā 2018. gadā, gan veida, kādā šī struktūra attiecīgā sastāvā līdz šim ir rīkojusies, vērtējums atklājot, ka *KRS* ir pakļauta politiskai varai un ka tā nespēj veikt savu konstitucionālo uzdevumu sargāt tiesu un tiesnešu neatkarību.
- 43 Pirmkārt, nesenās jauno *KRS* locekļu vēlēšanas esot notikušas nepārskatāmi un esot bijušas nopietnas šaubas par to, vai saistībā ar šīm vēlēšanām patiešām tika ievērotas piemērojamajos tiesību aktos noteiktās prasības. Turklāt neesot tikusi ievērota Konstitūcijas 187. panta 1. punkta 2) apakšpunktā noteiktā prasība par dažādu tiesu veidu un līmeņu pārstāvību. Proti, *KRS* locekļu vidū neesot neviena tiesneša, kurš būtu ievēlēts no *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), apelācijas tiesu vai karatiesu vidus, bet esot vojevodistes administratīvās tiesas pārstāvis, divi apgabaltiesu pārstāvji un divpadsmit rajona tiesu pārstāvji.
- 44 Otrkārt, jaunizveidotās *KRS* darbības vērtējums atklājot, ka šī struktūra nav ieņēmusi nekādu nostāju, lai aizsargātu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) neatkarību tās krīzes kontekstā, ko izraisījušas nesenās likumdošanas reformas, kuras skārušas minēto tiesu. Turpreti *KRS* vai tās locekļi esot publiski kritizējuši *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) locekļus par to, ka tie ir uzdevuši Tiesai prejudiciālus jautājumus vai sadarbojušies ar Savienības iestādēm, it īpaši ar Eiropas Komisiju. Turklāt *KRS*, saņemot pieprasījumu sniegt atzinumu par iespējamo *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amata pienākumu pildīšanas turpināšanu pēc jaunā noteiktā 65 gadu pensionēšanās vecuma sasniegšanas, prakse – kā par to liecinot tostarp *KRS* atzinums, kurš ticis pārsūdzēts iesniedzējtiesā lietā C-585/18, – esot bijusi tāda, ka tā esot sniegusi tikai nepamatotus negatīvus atzinumus vai vien atkārtojusi jaunā likuma par Augstāko tiesu 37. panta 1.b punkta formulējumu.
- 45 Turklāt izvēle, ko veikusi *KRS*, lai Disciplinārlietu palātā aizpildītu 16 tiesnešu amata vietas, kuras 2018. gada 24. maijā par vakantām ir deklarējis Republikas prezidents, atklājot, ka divpadsmit *KRS* izraudzītie kandidāti, proti, seši prokurori, divi tiesneši, divi juridiskie konsultanti un divi akadēmiķi, bija vai nu personas, kuras līdz šim bija pakļautas izpildvarai, vai personas, kuras tiesiskuma krīzes Polijā laikā ir rīkojušās pēc politiskās varas rīkojuma vai arī atbilstoši šīs varas gaidām, vai, visbeidzot, personas, kuras neatbilst likumiskajiem kritērijiem, vai arī personas, kurām agrāk tikuši piemēroti disciplinārsodi.
- 46 Visbeidzot, iesniedzējtiesa uzsver, ka procedūra, kurā *KRS* ir aicināta atlasīt kandidātus uz Disciplinārlietu palātas tiesnešu amata vietām, kuri nevar tikt izvēlēti no to *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) locekļu vidus, kas jau ieņem amatu, tika izveidota un pēc tam mainīta tā, lai *KRS* varētu rīkoties pēc saviem ieskatiem, nepastāvot iespējai šajā ziņā veikt patiesu pārbaudi.
- 47 Pirmkārt, Augstākā tiesa vairs netiekot aicināta iesaistīties šajā iecelšanas amatā procesā, un tādējādi vairs netiekot nodrošināts efektīvs un konkrēts kandidātu nopelnu vērtējums. Otrkārt, tas, ka kandidāti nav iesnieguši Likuma par *KRS* 35. panta 2. punktā minētos dokumentus, kuri gan esot būtiski attiecīgo personu atlasei, vairs – kā izriet no šā likuma 35. panta 3. punkta – neesot šķērslis, lai izveidotu *KRS* ieteicamo kandidātu sarakstu. Treškārt, saskaņā ar minētā likuma 44. pantu *KRS* lēmumi kļūst galīgi, ja vien tos nepārsūdz visi kandidāti, un tas nozīmējot, ka ir izslēgta jebkāda faktiskā iespēja veikt to pārbaudi tiesā.
- 48 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, kāda nozīme, runājot par no Savienības tiesībām izrietošās prasības nodrošināt dalībvalstu tiesu un tiesnešu neatkarību ievērošanu, ir tādiem faktoriem kā, pirmkārt, tādas struktūras neatkarībai no politiskās varas, kura ir atbildīga par tiesnešu atlasi, un,

otrkārt, apstākļiem, kādos attiecīgajā dalībvalstī *ex nihilo* izveidotajā tiesas palātā tiek atlasīti tās locekļi, ņemot vērā, ka minētās palātas kompetencē ir izskatīt lietas, uz kurām attiecas Savienības tiesības.

- 49 Gadījumā, ja šāda tiesu palāta neatbilstu minētajai neatkarības prasībai, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka atbilstoši tām šai tiesai ir pienākums nepiemērot valsts tiesību normas, ar kurām, paredzot šo kompetenci tikai minētajai tiesas palātai, tiek radīts šķērslis šīs tiesas kompetencei attiecīgajā gadījumā izskatīt pamatlietas. Savos lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu lietās C-624/18 un C-625/18 iesniedzējtiesa šajā ziņā uzsver, ka tai ir vispārēja kompetence darba un sociālā nodrošinājuma tiesību jomā, kas to it īpaši pilnvarojot izskatīt tādus strīdus kā pamatlietās, kuri attiecas uz apgalvojumu par diskriminācijas vecuma dēļ aizlieguma nodarbinātības jomā pārkāpumu.
- 50 Šādos apstākļos *Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych)* (Augstākā tiesa (Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta)) nolēma apturēt tiesvedību uz uzdot Tiesai šos lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu.

51 Lietā C-585/18 prejudiciālie jautājumi ir formulēti šādi:

- “1) Vai LESD 267. panta trešā daļa, to aplūkojot kopsakarā ar LES 19. panta 1. punktu un 2. pantu, kā arī [Hartas] 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts pēdējās instances tiesā jaunizveidotā palāta, kuras kompetencē ir izskatīt lietu par valsts tiesas tiesneša iesniegto pārsūdzību un kurā tiesa būtu jāspriež tikai tiesnešiem, kurus ir iecēlusi tāda valsts struktūra, kuras uzdevums ir sargāt tiesu neatkarību ([KRS]) un kura tās izveidošanas organizatoriskā modeļa un darbības veida dēļ negarantē neatkarību no likumdošanas varas un izpildvaras, ir neatkarīga un objektīva tiesa Savienības tiesību izpratnē?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša, vai LESD 267. panta trešā daļa, to aplūkojot kopsakarā ar LES 19. panta 1. punktu un 2. pantu, kā arī [Hartas] 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts pēdējās instances tiesas palātai, kurai nav attiecīgās kompetences, bet kura atbilst prasībām, kas Savienību tiesībās ir noteiktas tiesai, kurā tikusi iesniegta pārsūdzība lietā, uz kuru attiecas Savienības tiesības, ir jāatstāj nepiemēroti valsts likuma noteikumi, ar kuriem ir izslēgta tās kompetence šajā lietā?”

52 Lietās C-624/18 un C-625/18 prejudiciālie jautājumi ir formulēti šādi:

- “1) Vai [Hartas] 47. pants, to aplūkojot kopsakarā ar [Direktīvas 2000/78] 9. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka situācijā, kad dalībvalsts pēdējās instances tiesā ir iesniegta pārsūdzība, kas pamatota ar diskriminācijas vecuma dēļ aizlieguma pārkāpumu pret šīs tiesas tiesnesi, kopā ar lūgumu noteikt pārsūdzības nodrošināšanas līdzekļus, šai tiesai – ar mērķi, izmantojot valsts tiesību aktos paredzēto pagaidu līdzekli, aizsargāt tiesības, kas izriet no Eiropas Savienības tiesību aktiem, – ir pienākums atteikties piemērot valsts tiesību aktus, ar kuriem kompetence lietā, kurā tikusi iesniegta pārsūdzība, ir paredzēta tikai šīs tiesas struktūrvienībai, kura nedarbojas, jo tajā nav iecelti tiesneši?
- 2) Ja tādā struktūrvienībā, kuras kompetencē atbilstīgi valsts tiesību aktiem ir izskatīt iesniegto pārsūdzību, ir iecelti tiesneši, vai LESD 267. panta trešā daļa, to aplūkojot kopsakarā ar LES 19. panta 1. punktu un 2. pantu, kā arī [Hartas] 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts pēdējās instances tiesā jaunizveidotā palāta, kuras kompetencē ir izskatīt lietu par valsts tiesas tiesneša iesniegto pārsūdzību un kurā tiesa būtu jāspriež tikai tiesnešiem, kurus ir iecēlusi tāda valsts struktūra, kuras uzdevums ir sargāt tiesu neatkarību ([KRS]) un kura tās izveidošanas organizatoriskā modeļa un darbības veida dēļ negarantē neatkarību no likumdošanas varas un izpildvaras, ir neatkarīga tiesa Savienības tiesību izpratnē?

- 3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzīga, vai LESD 267. panta trešā daļa, to aplūkojot kopsakarā ar LES 19. panta 1. punktu un 2. pantu, kā arī [Hartas] 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts pēdējās instances tiesas palātai, kurai nav attiecīgās kompetences, bet kura atbilst prasībām, kas Eiropas Savienību tiesību aktos ir noteiktas tiesai, kurā tikusi iesniegta pārsūdzība lietā, uz kuru attiecas Savienības tiesības, ir jāatstāj nepiemēroti valsts likuma noteikumi, ar kuriem ir izslēgta tās kompetence šajā lietā?”

Tiesvedība Tiesā

- 53 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2018. gada 5. novembra lēmumu lietas C-585/18, C-624/18 un C-625/18 tika apvienotas.
- 54 Ar 2018. gada 26. novembra rīkojumu A. K. u.c. (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, nav publicēts, EU:C:2018:977) Tiesas priekšsēdētājs apmierināja iesniedzējtiesas lūgumu šīs lietas izskatīt paātrinātā tiesvedībā. Kā paredzēts Tiesas Reglamenta 105. panta 2. un 3. punktā, tiesas sēdes datums tika noteikts nekavējoties, šajā gadījumā, 2019. gada 19. marts, un paziņots ieinteresētajām pusēm, tām izsniedzot lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu. Minētajām ieinteresētajām pusēm tika noteikts termiņš iespējamo rakstveida apsvērumu iesniegšanai.
- 55 2019. gada 19. martā Tiesā notika pirmā tiesas sēde. It īpaši pēc *KRS* lūguma, kura nebija iesniegusi rakstveida apsvērumus Tiesā, nebija pārstāvēta pirmajā tiesas sēdē un vēlējās tikt uzklausīta mutvārdos, un lai ļautu ieinteresētajām pusēm izteikties par iespējamām sekām, kādas šajās lietās varētu būt 2019. gada 25. marta spriedumam, ar kuru *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa, Polija) atzina, ka Likuma par *KRS* 9.a pants ir saderīgs ar Konstitūcijas 187. panta 1. punkta 2) apakšpunktu un 4. punktu, 2019. gada 14. maijā Tiesa rīkoja otro tiesas sēdi.
- 56 Šīs otrās tiesas sēdes laikā *KRS* turklāt iesniedza Disciplinārlietu palātas tiesnešu kopsapulces 2019. gada 13. maija rezolūciju Nr. 6, kurā ir izklāstīta šīs palātas nostāja par tiesvedību šajās apvienotajās lietās. Šī rezolūcija tika izsniegta klātesošajām ieinteresētajām pusēm un pievienota tiesvedības materiāliem.
- 57 Ar dokumentiem, ko Polijas valdība Tiesas kancelejā iesniedza 2019. gada 3. un 29. jūlijā, 2019. gada 16. septembrī un 2019. gada 7. novembrī, *KRS* – 2019. gada 4. jūlijā un *Prokurator Generalny* (ģenerālprokurors, Polija) – 2019. gada 29. oktobrī, tika lūgts atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu.
- 58 Sava lūguma pamatojumam *KRS* būtībā norāda, ka nepiekrīt ģenerālvokāta secinājumiem, kuri esot balstīti uz kļūdainiem vērtējumiem un kuros neesot pietiekami ņemta vērā tās 2019. gada 14. maija tiesas sēdē izklāstītā argumentācija. Tādēļ papildus tam Tiesai esot no jauna jāizvērtē iespēja ņemt vērā *KRS* iepriekš iesniegtos rakstveida apsvērumus, kuri tai tikuši nosūtīti atpakaļ novēlotas iesniegšanas dēļ.
- 59 2019. gada 3. jūlija pieteikumā un papildu skaidrojumos, ko Polijas valdība nosūtījusi Tiesai 2019. gada 29. jūlijā un 16. septembrī, tā arī uzsvēra, ka nepiekrīt ģenerālvokāta secinājumiem, kuros esot zināmas pretrunas un kuri – kā izrietot no dažiem to punktiem un no analogiskiem punktiem ģenerālvokāta 2019. gada 11. aprīļa secinājumos lietā Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība) (C-619/18, EU:C:2019:325) – esot balstīti uz iespējami kļūdainu Tiesas agrākās judikatūras – it īpaši 2018. gada 27. februāra sprieduma *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117) – lasījumu. Minētā valdība turklāt apgalvo, ka ģenerālvokāta secinājumos ir vairāki jauni argumenti un nostājas, kas neesot tikuši pietiekami apspriesti. Tomēr, ņemot vērā to patieso nozīmi vai to būtiskās sekas dažādajiem juridiskajiem modeļiem, kas ir spēkā dalībvalstīs, attiecībā uz valstu tiesu padomju sastāvu un tiesnešu iecelšanas kārtību, minētie elementi attaisnojot tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, lai visām dalībvalstīm ļautu izteikties šajā jautājumā. 2019. gada 7. novembra pieteikumā, kura pamatošanai Polijas valdība iesniegusi *Sąd Okręgowy w Krakowie*

(Krakovas apgabaltiesa, Polija) 2019. gada 6. septembra tiesas sēdes protokolu, šī valdība apgalvo, ka šis dokuments liek bažīties, ka Tiesas pieņemtais nolēmums šajās lietās varētu veidot tiesiskās nedrošības avotu Polijā un ka minētais dokuments tāpat esot uzskatāms par jaunu faktu, kam varētu būt izšķiroša ietekme uz minēto Tiesas nolēmumu.

- 60 Visbeidzot, ģenerālprokurors, kurš galvenokārt atsaucas uz elementiem un argumentiem, kurus attiecīgi *KRS* un Polijas valdība jau ir sniegušas iepriekš minētajos 2019. gada 3., 4. un 29. jūlija, kā arī 2019. gada 16. septembra pieteikumos par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, uzskata, pirmkārt, ka apstākļi pamatlietās, kā tas izrietot no ģenerālvokāta secinājumiem, pietiekami nav tikuši izskaidroti, otrkārt, ka minētajos secinājumos ir ieņemta nostāja par būtiskiem elementiem, kurus lietas dalībnieki neesot apsprieduši, un, treškārt, ka minētie secinājumi ir balstīti uz Tiesas iepriekšējās judikatūras kļūdainu lasījumu; šis lasījums it kā liecinot par jaunu faktu, kuram var būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu.
- 61 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka Eiropas Savienības Tiesas statūtos un Tiesas Reglamentā šo statūtu 23. pantā minētajām ieinteresētajām personām nav paredzēta iespēja iesniegt apsvērumus, atbildot uz ģenerālvokāta secinājumiem (spriedums, 2018. gada 6. marts, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 62 Otrkārt, atbilstoši LESD 252. panta otrajai daļai ģenerālvokāts, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē sniedz pamatotus secinājumus lietās, kurās saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtiem ir vajadzīga ģenerālvokāta piedalīšanās. Tiesai nav saistoši nedz ģenerālvokāta secinājumi, nedz šo secinājumu pamatojums. Tādējādi kāda lietas dalībnieka nepieņemšana ģenerālvokāta secinājumiem, lai kādi arī būtu viņa šajos secinājumos aplūkoti jautājumi, pati par sevi nevar būt mutvārdu procesa atkārtoto sākšanu pamatojošs iemesls (spriedums, 2018. gada 6. marts, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 63 Tomēr saskaņā ar Reglamenta 83. pantu Tiesa jebkurā brīdī, uzklusējusi ģenerālvokātu, var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, it īpaši, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta, vai arī ja lietas dalībnieks pēc šīs daļas pabeigšanas ir iesniedzis jaunu faktu, kam var būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu, vai arī tad, ja lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru ieinteresētās personas nav apspriedušas.
- 64 Šajā lietā Tiesa, uzklusējusi ģenerālvokātu, tomēr uzskata, ka pēc rakstveida procesa un divām secīgajām tiesas sēdēm tās rīcībā ir visi nepieciešamie elementi lietas izspriešanai. Turklāt tā norāda, ka šīs apvienotās lietas nav jāizskata, pamatojoties uz argumentu, ko ieinteresētās personas nebūtu apspriedušas. Visbeidzot tā uzskata, ka dažādie pieteikumi par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu tās izskatāmajā lietā nenorāda ne uz vienu jaunu faktu, kam varētu būt izšķiroša ietekme uz nolēmumu, kas tai ir jāpieņem minētajās lietās. Šādos apstākļos nav jāizdod rīkojums par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu.
- 65 Visbeidzot, runājot par pieteikumu, ar kuru *KRS* lūdza Tiesu no jauna ņemt vērā tās 2019. gada 4. aprīļa rakstveida apsvērumus, ir jāatgādina, ka šī pamatlietas puse – tāpat kā pārējās ieinteresētās personas, uz kurām attiecas Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pants, – tika aicināta iesniegt šādus apsvērumus šim nolūkam noteiktajā termiņā, bet, kā izriet no paša Tiesai adresētās tās 2019. gada 28. marta vēstules formulējuma, tā apzināti izvēlējās neiesniegt šos apsvērumus minētajā termiņā. Šādos apstākļos Tiesa minētos rakstveida apsvērumus, ko *KRS* iesniegusi novēloti un kuri tādēļ tai nosūtīti atpakaļ, nevar ņemt vērā arī šajā tiesvedības posmā.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18

- 66 Ar pirmo jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18 iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punkts, to aplūkojot kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja dalībvalsts tiesa, lemjot pēdējā instancē, izskata prasību, kura ir balstīta uz pamatu par diskriminācijas vecuma dēļ aizlieguma, kas izriet no šīs direktīvas, pārkāpumu, šādai tiesai ir pienākums nepiemērot valsts tiesību normas, kurās kompetence izskatīt šādu prasību ir paredzēta tikai tādai struktūrai, kura – tāpat kā Disciplinārlietu palāta – vēl nav izveidota, jo personas, kurām tajā būtu jāieņem amats, nav tikušas ieceltas.
- 67 Konkrētajā gadījumā tomēr ir jāņem vērā, ka neilgi pēc lēmumu par prejudiciālu jautājumu uzdošanu pieņemšanas lietās C-624/18 un C-625/18 Republikas prezidents iecēla amatā Disciplinārlietu palātas tiesnešus un tā līdz ar to tika izveidota.
- 68 Ņemot vērā šo apstākli, ir jākonstatē, ka atbilde uz pirmo jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18 iesniedzējtiesai vairs nav vajadzīga, lai tā varētu taisīt spriedumus šajās abās lietās. Proti, tikai tad, ja Disciplinārlietu palāta nebūtu tikusi faktiski izveidota, šāda atbilde būtu bijusi vajadzīga.
- 69 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru saskaņā ar LESD 267. pantu ieviestā procedūra ir Tiesas un valstu tiesu sadarbības instruments, ar kuru Tiesa valstu tiesām sniedz norādes par Savienības tiesību interpretāciju, kuras tām vajadzīgas, lai izspriestu tajās izskatāmos strīdus (spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Fish Legal* un *Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, 29. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 70 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu attaisno nevis konsultatīvu atzinumu par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem sniegšana, bet gan nepieciešamība efektīvi atrisināt strīdu (spriedums, 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c., C-621/18, EU:C:2018:999, 28. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Ja izrādās, ka uzdotajam jautājumam acīmredzami vairs nav nozīmes šīs lietas iznākumā, Tiesai jāatzīst, ka tiesvedība ir izbeidzama (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 24. oktobris, *Stoilov i Ko*, C-180/12, EU:C:2013:693, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 71 Līdz ar to, kā apgalvo KRS, Polijas valdība un Komisija un kā turklāt, kā izriet no šā sprieduma 39. punkta, ir likusi noprast pati iesniedzējtiesa, Tiesai vairs nav jāspriež par pirmo jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18.

Par jautājumiem lietā C-585/18, kā arī otro un trešo jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18

- 72 Ar jautājumiem lietā C-585/18, kā arī ar otro un trešo jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, LESD 267. pants un Hartas 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda dalībvalsts augstākās tiesas palāta kā Disciplinārlietu palāta, kurai ir jālemj par lietām, uz kurām attiecas Savienības tiesības, ņemot vērā apstākļus, kādos tā tikusi izveidota un kādos iecelti tās locekļi, atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām atbilstoši šīm Savienības tiesību normām. Ja tas tā nav, iesniedzējtiesa jautā, vai Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pienākums nepiemērot valsts tiesību normas, kurās kompetence izskatīt šādas lietas ir paredzēta tikai minētajai tiesas palātai.

Par Tiesas kompetenci

- 73 Ģenerālprokurors apgalvoja, pirmkārt, ka Tiesas kompetencē nav spriest par otro un trešo jautājumiem lietās C-624/18 un C-625/18, jo šajos jautājumos minētajās Savienības tiesību normās nav definēts jēdziens “neatkarīga tiesa” un nav noteikumu par valsts tiesu kompetenci un par valstu tiesu padomēm, līdz ar ko šie jautājumi esot dalībvalstu ekskluzīvajā kompetencē un Savienība tos nekontrolējot.
- 74 Tomēr ir jākonstatē, ka šādi ģenerālprokurora izvirzītie argumenti patiesībā attiecas uz pašu minēto Savienības tiesību normu tvērumu un tātad arī interpretāciju. Šāda interpretācija gan acīmredzami ietilpst Tiesas kompetencē atbilstoši LESD 267. pantam.
- 75 Šajā ziņā Tiesa jau ir nospriedusi, ka, lai arī tieslietu organizācija dalībvalstīs ir šo dalībvalstu kompetencē, tomēr, istenojot šo kompetenci, dalībvalstīm ir jāievēro pienākumi, kas tām izriet no Savienības tiesībām (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 76 Otrkārt, ģenerālprokurors apgalvo, ka, runājot par LES 19. panta 1. punkta otro daļu un Hartas 47. pantu, tas, ka Tiesas kompetencē nav izskatīt šos abus prejudiciālos jautājumus, izriet arī no fakta, ka ar pamatlietās aplūkotajām valsts tiesību normām netiek īstenotas Savienības tiesības un tās neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, un tādēļ tās nav vērtējamas šo nupat minēto tiesību aspektā.
- 77 Vispirms, runājot par Hartas normām, gan ir jāatgādina, ka saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam Tiesa var interpretēt Savienības tiesības tikai tai piešķirtās kompetences robežās (spriedums, 2016. gada 30. jūnijs, *Toma un Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci*, C-205/15, EU:C:2016:499, 22. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 78 Hartas piemērošanas joma, ciktāl runa ir par dalībvalstu rīcību, ir noteikta tās 51. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru uz dalībvalstīm Hartas noteikumi attiecas tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus, un tādējādi šī norma apstiprina Tiesas pastāvīgās judikatūras atziņu, ka Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kuras reglamentētas Savienības tiesībās, taču ne ārpus šādām situācijām (spriedums, 2016. gada 30. jūnijs, *Toma un Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci*, C-205/15, EU:C:2016:499, 23. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 79 Šajā gadījumā attiecībā, precīzāk, uz Hartas 47. pantu ir jāuzsver, ka pamatlietās prasītāji tostarp apgalvo, ka attiecībā pret tiem ir ticis pārkāpts Direktīvā 2000/78 paredzētais diskriminācijas vecuma dēļ aizliegums nodarbinātības jomā.
- 80 Turklāt ir jāuzsver, ka tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību ir atkārtoti apstiprinātas Direktīvā 2000/78, kuras 9. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, lai ikviena persona, kura uzskata sevi par cietušu, jo tai nav piemērots šajā direktīvā paredzētais vienlīdzīgas attieksmes princips, var atsaukties uz savām tiesībām (spriedums, 2019. gada 8. maijs, *Leitner*, C-396/17, EU:C:2019:375, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 81 No iepriekš izklāstītā izriet, ka šīs lietas atbilst situācijām, kas reglamentētas Savienības tiesībās, un tādēļ prasītāji pamatlietās var pamatoti atsaukties uz tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas tām ir nodrošinātas Hartas 47. pantā.
- 82 Turpinājumā, runājot par LES 19. panta 1. punkta otrās daļas piemērošanas jomu, ir jāatgādina, pirmkārt, ka šī norma ir vērsta uz to, lai nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā “jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības”, neatkarīgi no situācijas, kādā dalībvalstis īsteno šīs tiesības, Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 83 Pretēji ģenerālprokurora šajā saistībā apgalvotajam, apstāklim, ka valsts algu samazināšanas pasākumi, par kuriem bija runa lietā, kurā pasludināts 2018. gada 27. februāra spriedums *Associação Sada dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117), tika noteikti sakarā ar prasībām, kas saistītas ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanu attiecīgajā dalībvalstī, un saistībā ar Savienības finansiālās palīdzības programmu šai dalībvalstij, kā tas izriet no minētā sprieduma 29.–40. punkta, nebija nekādas nozīmes interpretācijā, kuras rezultātā Tiesa secināja, ka attiecīgajā lietā ir piemērojama LES 19. panta 1. punkta otrā daļa. Proti, šis secinājums tika balstīts uz apstākli, ka minētajā lietā aplūkotā valsts struktūra, proti, *Tribunal de Contas* (Revīzijas palāta, Portugāle), ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa attiecīgajā lietā to pārbaudīs, varēja kā tiesa spriest par jautājumiem, kas attiecas uz Savienības tiesību piemērošanu vai interpretāciju un tādējādi ietilpst jomās, uz kurām attiecas šīs tiesības (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 84 Tā kā pamatlīetas attiecas uz apgalvotajiem Savienības tiesību normu pārkāpumiem, šajā gadījumā pietiek konstatēt, ka struktūra, kas aicināta izskatīt minētās lietas, spriedīs par jautājumiem, kas ir saistīti ar Savienības tiesību piemērošanu vai interpretāciju un tādēļ ietilpst jomās, uz kurām attiecas šīs tiesības, LES 19. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē.
- 85 Visbeidzot, runājot par Protokolu (Nr. 30) par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas piemērošanu Polijai un Apvienotajai Karalistei (OV 2010, C 83, 313. lpp.), uz kuru tāpat ir atsaucies ģenerālprokurors, ir jānorāda, ka tas neattiecas uz LES 19. panta 1. punkta otro daļu, un ir jāatgādina, ka ar to arī netiek apšaubīta Hartas piemērojamība Polijai un tā mērķis nav atbrīvot Polijas Republiku no pienākuma ievērot Hartas noteikumus (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 86 No visa iepriekš izklāstītā izriet, ka Tiesas kompetencē ir interpretēt Hartas 47. pantu un LES 19. panta 1. punkta otro daļu šajās lietās.

Par iespējamu tiesvedības izbeigšanu

- 87 KRS, ģenerālprokurors un Polijas valdība norādīja, ka 2018. gada 17. decembrī Republikas prezidents parakstīja 2018. gada 21. novembra *ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym* (Likums par grozījumiem [jaunajā likumā par Augstāko tiesu]) (2018. gada *Dz. U.*, 2507. pozīcija, turpmāk tekstā – “2018. gada 21. novembra likums”), kurš stājās spēkā 2019. gada 1. janvārī.
- 88 No minētā likuma 1. panta izriet, ka jaunā likuma par Augstāko tiesu 37. panta 1.a–4. punkts un 111. panta 1. punkts tiek atcelti un ka tā 37. panta 1. punkts tiek grozīts tādējādi, ka “*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneši tiek pensionēti 65 gadu vecumā”. Tomēr ir precizēts, ka šī pēdējā minētā tiesību norma ir piemērojama tikai tiem *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešiem, kuri stājušies šajā amatā pēc 2019. gada 1. janvāra. Tiem *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešiem, kuri stājušies amatā pirms šā datuma, ir piemērojami agrākie 2002. gada 23. novembra Likuma par Augstāko tiesu 30. panta noteikumi, kuros noteiktais pensionēšanās vecums bija 70 gadi.
- 89 2018. gada 21. novembra likuma 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka “no šā likuma stāšanās spēkā datuma visi *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) vai *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) tiesneši, kuri tikuši pensionēti atbilstoši [jaunā likuma par Augstāko tiesu] 37. panta 1.–4. punktam vai atbilstoši 111. panta 1. vai 1.a punktam, tiek atjaunoti amatā, kuru viņi ieņēmuši [minētā likuma] spēkā stāšanās datumā. Tiek uzskatīts, ka viņi *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) vai *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) tiesneša pienākumus ir turpinājuši pildīt nepārtraukti”.
- 90 2018. gada 21. novembra likuma 4. panta 1. punktā ir paredzēts, ka “procedūras, kas uzsāktas saskaņā ar [jaunā likuma par Augstāko tiesu] 37. panta 1. punktu un 111. panta 1.–1.b punktu, un pārsūdzības procedūras šajās lietās, kuras šā likuma spēkā stāšanās datumā bija izskatīšanā, tiek izbeigtas”, bet tā

2. punktā ir noteikts, ka “procedūras, kuru mērķis attiecībā uz 2. panta 1. punktā minētajiem tiesnešiem ir noteikt, vai pastāv aktīvajā dienestā esošā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) vai *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) tiesneša darba attiecības, un kuras šī likuma spēkā stāšanās dienā bija uzsāktas un bija izskatīšanā, ir izbeigtas”.

- 91 *KRS*, ģenerālprokurora un Polijas valdības ieskatā no 2018. gada 21. novembra likuma 1. panta un 2. panta 1. punkta izriet, ka tiesneši, kas ir prasītāji pamatlietās un kas tikuši pensionēti atbilstoši jaunā likuma par Augstāko tiesu noteikumiem, kuri šobrīd ir atcelti, pilnībā tika atjaunoti amatā attiecīgajās tiesās līdz brīdim, kad atbilstoši iepriekš spēkā esošajām valsts tiesību normām viņi sasniegs 70 gadu vecumu, bet jebkāda iespēja, ka viņu pilnvaru termiņu pēc parastā pensionēšanās vecuma sasniegšanas pagarinās Republikas prezidents, tāpat tika izslēgta.
- 92 Šādos apstākļos atbilstoši tam, kas paredzēts šā paša likuma 4. pantā, saskaņā ar kuru tādas lietas kā pamatlīetas ir izbeigtas, nupat minētās esot zaudējušas priekšmetu, un tādēļ Tiesai vairs neesot jāspriež par šiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 93 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, Tiesa 2019. gada 23. janvārī jautāja iesniedzējtiesai, vai, 2018. gada 21. novembra likumam stājoties spēkā, šī tiesa uzskata, ka tai joprojām ir vajadzīga atbilde uz tās prejudiciālajiem jautājumiem, lai tā varētu pieņemt nolēmumus izskatāmajās lietās.
- 94 2019. gada 25. janvāra atbildē iesniedzējtiesa atbildēja uz šo jautājumu apstiprinoši, gan precizējot, ka ar 2019. gada 23. janvāra rīkojumiem tā ir apturējusi to pieteikumu par tiesvedības izbeigšanu izskatīšanu, kurus tajā, pamatojoties uz 2018. gada 21. novembra likuma 4. panta 1. un 2. punktu, bija iesniedzis ģenerālprokurors, – līdz brīdim, kad Tiesa būs pieņēmusi nolēmumu šajās lietās.
- 95 Šajā atbildē iesniedzējtiesa norāda, ka atbilde uz uzdotajiem jautājumiem šajās lietās joprojām ir vajadzīga, lai tā varētu atrisināt iepriekšējās procesuāla rakstura problēmas, kas tai rodas, pirms tā var taisīt spriedumus šajās lietās.
- 96 Turklāt, runājot par pamatlīetu būtību, 2018. gada 21. novembra likuma mērķis esot nevis novērst valsts tiesību neatbilstību Savienības tiesībām, bet gan piemērot pagaidu pasākumus, ko ir noteikusi Tiesas priekšsēdētāja vietniece 2018. gada 19. oktobra rīkojumā Komisija/Polija (C-619/18 R, nav publicēts, EU:C:2018:852), kurš apstiprināts ar Tiesas 2018. gada 17. decembra rīkojumu Komisija/Polija (C-619/18 R, EU:C:2018:1021). Tādējādi ar šo likumu neesot *ex tunc* atceltas nedz strīdīgās valsts tiesību normas, nedz arī to tiesiskās sekas. Ar minēto likumu bija paredzēts atjaunot amatā tiesnešus, kas ir prasītāji pamatlietā, pēc tam, kad viņi tikuši pensionēti, un ar šo atjaunošanu ieviest juridisko fikciju par viņu pilnvaru pildīšanas nepārtrauktu turpināšanu, savukārt prasības pamatlietās bija vērstas uz to, lai konstatētu, ka attiecīgie tiesneši vispār nav tikuši pensionēti un pilnīgi ir palikuši savā amatā visā šajā laikā, un tas varētu izrietēt tikai no apstrīdēto valsts tiesību normu izstumšanas Savienības tiesību pārkāpuma dēļ. Šī atšķirība taču esot būtiska, lai noteiktu attiecīgo tiesnešu statusu saistībā ar viņu spēju veikt tiesas spriešanas, organizatoriskus un administratīvus pasākumus, kā arī ar iespējamajām viņu un *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) savstarpējām pretenzijām saistībā ar darba attiecībām vai pat disciplināro atbildību. Saistībā ar nupat minēto iesniedzējtiesa uzsver, ka atbilstoši politiskās varas pārstāvju paziņojumiem minētie tiesneši prettiesiski esot īstenojuši tiesas spriešanas pilnvaras līdz 2019. gada 1. janvārim, kad stājās spēkā 2018. gada 21. novembra likums.
- 97 Jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka tikai valsts tiesa, kura iztiesā prāvu un kurai jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā tiesai sprieduma pieņemšanai ir vajadzīgs prejudiciālais nolēmums un cik atbilstoši ir Tiesai uzdotie jautājumi. Līdz ar to Tiesai principā ir jāsniedz nolēmums, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju (spriedums, 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c., C-621/18, EU:C:2018:999, 26. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 98 No minētā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju attiecas atbilstības prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību normas interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c., C-621/18, EU:C:2018:999, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 99 Konkrētajā gadījumā vispirms ir jāuzsver, ka ar prejudiciālajiem jautājumiem, ko iesniedzējtiesa uzdevusi Tiesai, un ar Savienības tiesību interpretāciju, ko tā lūdz šajā lietā, tā vēlas paskaidrojumus nevis par lietas būtību tās izskatāmajās lietās, kuras pašas ir saistītas ar citiem jautājumiem, uz kuriem attiecas Savienības tiesības, bet uz procesuāla rakstura problēmu, kas tai ir jārisina *in limine litis*, jo tā attiecas uz pašu šīs tiesas kompetenci izskatīt minētās lietas.
- 100 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesas kompetencē ir norādīt valsts tiesai Savienības tiesību elementus, kuri var veicināt tai radušās kompetences problēmas risināšanu (spriedumi, 1998. gada 22. oktobris, *IN. CO. GE.'90* u.c., no C-10/97 līdz C-22/97, EU:C:1998:498, 15. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2002. gada 12. decembris, *Universale-Bau* u.c., C-470/99, EU:C:2002:746, 43. punkts). Tā tas ir it īpaši tad, ja – kā šajā gadījumā un kā izriet no šā sprieduma 79.–81. punkta – uzdotie jautājumi ir par to, vai valsts struktūra, kuras kompetencē parasti ir izskatīt strīdu, kurā attiecīgā persona atsaucas uz tiesībām, kas tai izriet no Savienības tiesībām, atbilst prasībām, kuras izriet no tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kādas tās ir garantētas Hartas 47. pantā un Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punktā.
- 101 2018. gada 21. novembra likums neattiecas uz aspektiem, kas ir saistīti ar tiesas kompetenci izskatīt pamatlietas, par kuriem tātad ir aicināta spriest iesniedzējtiesa un par kuriem iesniedzējtiesa ir lūgusi Savienības tiesību interpretāciju konkrētajā gadījumā.
- 102 Vēl ir jāprecizē, ka apstākļi, ka tādās valsts tiesību normās kā 2018. gada 21. novembra likuma 4. panta 1. un 2. punkts ir paredzēta tādu lietu kā pamatlietas izbeigšana, principā – un ja nav iesniedzējtiesas nolēmuma par pamatlietu slēgšanu vai izbeigšanu –, nevar likt Tiesai secināt, ka tai vairs nav jālemj par jautājumiem, kas tai uzdoti prejudiciālā kārtībā.
- 103 Proti, ir jāatgādina, ka valsts tiesām ir visplašākās iespējas vērsties Tiesā ar jautājumu par atbilstošo Savienības tiesību normu interpretāciju, un šī iespēja pārtop par pienākumu tiesām, kas lietu izskata pēdējā instancē, izņemot Tiesas judikatūrā atzīto izņēmumu gadījumā. Valsts tiesību norma tātad nevar būt šķērslis valsts tiesai, atkarībā no gadījuma, izmantot šādu iespēju vai izpildīt šādu pienākumu. Gan šāda iespēja, gan pienākums ir raksturīga iezīme LESD 267. pantā izveidotajai sadarbības starp valsts tiesām un Tiesu sistēmai, kā arī tiesas, kurai ir uzdots piemērot Savienības tiesības, funkcijām, kuras valsts tiesām ir uzticētas ar šo tiesību normu (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 32. un 33. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 104 Tātad valsts tiesību normas, tādas kā šā sprieduma 102. punktā minētās, tiesas palātai, kas izskata lietu pēdējā instancē un kas saskaras ar Savienības tiesību interpretācijas jautājumu, nevar traucēt saglabāt jautājumus, kurus tā prejudiciālā kārtībā ir nosūtījusi Tiesai.
- 105 Visbeidzot ir jāuzsver, ka lietās C-624/18 un C-625/18, kas attiecas uz aktīvajā dienestā esošā tiesneša darba attiecību saglabāšanu vai nesaglabāšanu starp prasītājiem pamatlietās un viņu darba devēju, *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), no iesniedzējtiesas sniegtajiem paskaidrojumiem, kas izklāstīti šī sprieduma 96. punktā, izriet, ka, ņemot vērā tostarp visas sekas, kas izriet no šādu darba attiecību pastāvēšanas, iespējamā tiesvedības izbeigšana lietās, ko izskata minētā tiesa, nav acīmredzami obligāta tikai tāpēc, ka ir stājies spēkā 2018. gada 21. novembra likuma 2. panta 1. punkts.

- 106 No visa iepriekš minētā izriet, ka ar 2018. gada 21. novembra likuma pieņemšanu un stāšanos spēkā nav attaisnojams tas, ka Tiesa nelemtu par otro un trešo jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18.
- 107 Turpretī, runājot par lietu C-585/18, ir jāatgādina, ka pārsūdzība, kas ir jāizskata iesniedzējtiesai, ir vērsta pret *KRS* atzinumu, kurš ir sniegts procedūrā, kuras rezultātā iespējams pieņemt lēmumu par prasītāja pamatlietā tiesneša amata pilnvaru termiņa pagarināšanu pēc jaunā 65 gadu pensionēšanās vecuma sasniegšanas.
- 108 Ir jākonstatē, ka no iepriekš minētajiem paskaidrojumiem, ko sniegusi iesniedzējtiesa, neizriet, ka šī pārsūdzība varētu saglabāt priekšmetu, it īpaši, ka šāds atzinums varētu nebūt zaudējis spēku, lai gan saskaņā ar pa to laiku pieņemtajām valsts tiesību normām gan valsts tiesību normas, ar kurām ieviests šis jaunais pensionēšanās vecums, gan valsts tiesību normas, ar kurām ieviesta procedūra par tiesneša amata pilnvaru termiņa pagarināšanu, kuras ietvaros bija jāsniedz šāds atzinums, tika atceltas, kā rezultātā prasītājs pamatlietā var palikt tiesneša amatā līdz 70 gadu vecuma sasniegšanai atbilstoši valsts tiesību normām, kas bija spēkā pirms šādi atcelto tiesību normu pieņemšanas.
- 109 Šādos apstākļos, ņemot vērā šā sprieduma 69. un 70. punktā atgādinātos principus, Tiesai vairs nav jāspriež par lietā C-585/18 uzdotajiem jautājumiem.

Par otrā un trešā jautājuma lietās C-624/18 un C-625/18 pieņemamību

- 110 Polijas valdība apgalvo, ka otrais un trešais jautājums lietās C-624/18 un C-625/18 ir nepieņemami. Pirmām kārtām, šiem jautājumiem neesot priekšmeta, jo atbildes uz tiem neesot vajadzīgas tādēļ, ka tiesvedības, kas noris Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palātā, kuru ietvaros tikuši nosūtīti lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu, neesot spēkā atbilstoši Civilprocesa kodeksa 379. panta 4. punktam, jo ir pārkāpti noteikumi par tiesu sastāvu un kompetenci. Proti, tiesas sastāvā, kurš šajā lietā izskatīja strīdu minētajā palātā, ietilpa trīs tiesneši, bet jaunā likuma par Augstāko tiesu 79. pantā esot paredzēts, ka tādas lietas kā pamatlīetas pirmajā instancē ir jāizskata tiesnesim vienpersoniski. Otrām kārtām, atbildes uz minētajiem jautājumiem katrā ziņā nevarot ļaut iesniedzējtiesai, nepārkāpjot dalībvalstu ekskluzīvo kompetenci tiesu organizācijas jomā un nepārsniedzot Savienības kompetenci, izskatīt lietas, kas ir citas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) palātas kompetencē, un tām līdz ar to neesot nozīmes pamatlietu atrisināšanā.
- 111 Tomēr šādi izvirzītie elementi, kas attiecas uz aspektiem pēc būtības, nekādi nevar ietekmēt uzdoto jautājumu pieņemamību.
- 112 Proti, minētie jautājumi būtībā attiecas tieši uz to, vai, neraugoties uz attiecīgajā dalībvalstī spēkā esošajām valsts tiesību normām par tiesu kompetenču sadalījumu, tādai tiesai kā iesniedzējtiesai atbilstoši šajos jautājumos norādītajām Savienības tiesību normām ir pienākums nepiemērot minētās valsts tiesību normas un attiecīgajā gadījumā uzņemt tiesu jurisdikciju pamatlietās. Spriedums, kurā Tiesa apstiprinātu šāda pienākuma esamību, taču būtu jāievēro iesniedzējtiesai un visām citām Polijas Republikas iestādēm, un valsts noteikumi par tiesvedības spēkā neesamību vai tiesu kompetenču sadalījumu, uz kuriem atsaucas Polijas Republika, tam nevarētu būt šķērslis.
- 113 Līdz ar to nevar piekrist Polijas valdības iebildumiem par minēto jautājumu pieņemamību.

Par otrā un trešā jautājuma lietās C-624/18 un C-625/18 vērtējumu pēc būtības

- 114 Ir jāatgādina, ka tādās situācijās kā pamatlietās aplūkotās, kurās prasītāji apgalvo, ka attiecībā pret viņiem ir pārkāpts Direktīvā 2000/78 noteiktais diskriminācijas vecuma dēļ aizliegums nodarbinātības jomā, – kā izriet no šī sprieduma 77.–81. punkta – var būt piemērojams gan Hartas 47. pants, kurā nodrošinātas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, gan minētās direktīvas 9. panta 1. punkts, kurā apstiprinātas šīs tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

- 115 Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai gan tad, ja attiecīgajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts tiesību sistēmā ir jānosaka kompetentās tiesas un jāparedz procesuālās normas attiecībā uz prasībām, kas tiek celtas, lai aizsargātu tiesības, kuras attiecīgajām personām ir noteiktas Savienības tiesībās, tomēr dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai katrā atsevišķā gadījumā tiktu nodrošināta šo tiesību efektīva aizsardzība tiesā, kas garantēta Hartas 47. pantā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1998. gada 22. oktobris, *IN. CO. GE.'90* u.c., no C-10/97 līdz C-22/97, EU:C:1998:498, 14. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra; 2008. gada 15. aprīlis, *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, 44. un 45. punkts, kā arī 2015. gada 19. marts, *E.ON Földgáz Trade*, C-510/13, EU:C:2015:189, 49. un 50. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 116 Turklāt ir jāatgādina, ka Hartas 52. panta 3. punktā ir precizēts, ka, ciktāl tajā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst ECPAK garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā konvencijā noteiktajām tiesībām.
- 117 Kā izriet no Hartas 47. panta skaidrojumiem, kas atbilstoši LES 6. panta 1. punkta trešajai daļai un Hartas 52. panta 7. punktam ir jāņem vērā tās interpretācijā, šā 47. panta pirmā un otrā daļa atbilst ECPAK 6. panta 1. punktam un 13. pantam (spriedums, 2016. gada 30. jūnijs, *Toma un Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci*, C-205/15, EU:C:2016:499, 40. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 118 Tādējādi Tiesai ir jāgādā, lai tās veiktā Hartas 47. panta otrās daļas interpretācija nodrošinātu aizsardzības līmeni, kas atbilstu ECPAK 6. pantā garantētajam, kā to ir interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa (spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Gambino un Hyka*, C-38/18, EU:C:2019:628, 39. punkts).
- 119 Runājot par minētās 47. panta otrās daļas saturu, no paša šīs tiesību normas teksta izriet, ka tajā paredzētās pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tostarp nozīmē, ka ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā tiesā.
- 120 Šī prasība par tiesu neatkarību, kas ir raksturīga tiesas spriešanas funkcijai, ietilpst to tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtiskajā saturā, kurām ir kardināla nozīme kā garantijai visu to tiesību aizsardzībai, kuras attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesībām, un dalībvalstu kopējo vērtību, kas izklāstītas LES 2. pantā, tostarp tiesiskuma, saglabāšanai (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 121 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru minētajai neatkarības prasībai ir divi aspekti. Pirmais (ārējais) aspekts ietver prasību, lai attiecīgā struktūra pildītu savas funkcijas pilnīgi autonomi, nebūdamā pakļauta nekādai hierarhiskai saiknei vai subordinācijai attiecībā pret kādu un nesāņemot jebkādas izcelsmes rīkojumus vai instrukcijas, tādējādi būdamā aizsargāta pret ārēju iejaukšanos vai spiedienu, kas var nelabvēlīgi ietekmēt tās locekļu spriešanas neatkarību un ietekmēt viņu lēmumus (spriedumi, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 63. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 72. punkts).
- 122 Otrais – iekšējais – aspekts ir saistīts ar objektivitātes jēdzienu un attiecas uz to, ka tiek saglabāta vienāda attieksme pret lietas dalībniekiem un to attiecīgajām interesēm saistībā ar strīda priekšmetu. Šī aspekta ietvaros ir jāievēro objektivitāte un, izņemot stingru tiesību normu piemērošanu, ir jābūt absolūtai neieinteresētībai strīda atrisinājumā (spriedumi, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 65. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 73. punkts).

- 123 Šādām neatkarības un objektivitātes garantijām ir nepieciešams, lai pastāvētu tiesību normas, it īpaši attiecībā uz tiesas sastāvu, tās locekļu iecelšanu amatā un pilnvaru ilgumu, kā arī viņu atturēšanās, noraidīšanas un atsaukšanas iemesliem, lai kļiedētu attiecīgajās personās jebkādas pamatotas šaubas par minētās struktūras ārēju neietekmējamību un tās neitralitāti attiecībā uz tajā izvērtējamajām interesēm (spriedumi, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 66. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 74. punkts).
- 124 Turklāt atbilstoši tiesiskumu raksturojošajam varas dalīšanas principam ir jānodrošina tiesu neatkarība no likumdošanas varas un izpildvaras (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 35. punkts).
- 125 Šajā ziņā ir būtiski, lai tiesneši būtu pasargāti no ārējas ietekmes vai spiedieniem, kas var apdraudēt viņu neatkarību. Šā sprieduma 123. punktā minētajiem noteikumiem it īpaši ir jāļauj izslēgt ne tikai jebkādu tiešu ietekmi, kas izpaužas norāžu veidā, bet arī netiešākas ietekmes formas, kas varētu iespaidot attiecīgo tiesnešu lēmumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 112. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 126 Šo Hartas 47. panta interpretāciju apstiprina Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra par ECPAK 6. panta 1. punktu, atbilstoši kurai šajā tiesību normā ir prasīts, lai tiesas būtu neatkarīgas gan no lietas dalībniekiem, gan no izpildvaras un likumdošanas varas (ECT spriedums, 1999. gada 18. maijs, *Ninn-Hansen* pret Dāniju, CE:ECHR:1999:0518DEC002897295, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 127 Saskaņā ar minētās tiesas pastāvīgo judikatūru, lai noteiktu, vai tiesa ir “neatkarīga” minētā 6. panta 1. punkta izpratnē, tostarp ir jāņem vērā tās locekļu iecelšanas kārtība un pilnvaru laiks, aizsardzības pret ārēju spiedienu esamība un tas, vai attiecīgā iestāde tiek uztverta kā neatkarīga iestāde (ECT spriedums, 2018. gada 6. novembris, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá* pret Portugāli, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 144. punkts un tajā minētā judikatūra), šajā pēdējā sakarā precizējot, ka runa ir par paļāvību, kas jebkurai tiesai ir jāiedveš indivīdos demokrātiskā sabiedrībā (šajā nozīmē skat. ECT spriedumu, 2011. gada 21. jūnijs, *Fruni* pret Slovākiju, CE:ECHR:2011:0621JUD000801407, 141. punkts).
- 128 Runājot par “objektivitātes” nosacījumu šā paša 6. panta 1. punkta izpratnē, saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas pastāvīgo judikatūru tas var tikt vērtēts dažādos veidos, proti, atbilstoši subjektīvai rīcībai, ņemot vērā tiesneša personisku pārliecību un uzvedību, t.i., cenšoties noskaidrot, vai tas aplūkojamajā gadījumā attiecībā uz konkrēto personu ir vadījies no aizspriedumiem vai iepriekš formulējis lēmumu, kā arī atbilstoši objektīvajai rīcībai, nosakot, vai tiesa, it īpaši ņemot vērā tās sastāvu, ir sniegusi pietiekamas garantijas, kas izslēdz jebkādas pamatotas šaubas par tās objektivitāti. Attiecībā uz objektīvo vērtējumu ir jānorāda, ka tas ietver nepieciešamību noskaidrot, vai neatkarīgi no tiesneša personīgās rīcības pastāv konkrēti pārbaudāmi fakti, kuri ļauj šaubīties par viņa objektivitāti. Šajā ziņā pat uztverei var būt nozīme. Runa jau atkal ir par paļāvību, kas tiesām demokrātiskā sabiedrībā ir jāiedveš indivīdos, vispirms jau tiesvedības dalībniekos (skat. it īpaši ECT spriedumus, 2003. gada 6. maijs, *Kleyn* u.c. pret Nīderlandi, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 191. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 6. novembris, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá* pret Portugāli, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 145., 147. un 149. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 129 Kā vairākkārt ir uzsvērusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, šie neatkarības un objektivitātes jēdzieni ir cieši saistīti un tādēļ parasti tie ir jāizvērtē kopā (skat. it īpaši ECT spriedumus, 2003. gada 6. maijs, *Kleyn* u.c. pret Nīderlandi, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 192. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 6. novembris, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá* pret Portugāli, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 150. punkts un tajā minētā judikatūra). Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas pastāvīgo judikatūru, lai spriestu par to, vai ir iemesli šaubīties, vai šīs neatkarības un objektivitātes prasības ir izpildītas konkrētajā lietā, lietas pušu viedokļi tiek ņemti vērā, tomēr tiem

- nav izšķirošas lomas. Noteicošais elements ir tas, vai attiecīgā izpratne var tikt uzskatīta par objektīvi pamatotu (skat. it īpaši ECT spriedumus, 2003. gada 6. maijs, *Kleyn* u.c. pret Nīderlandi, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 193. un 194. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra, un 2018. gada 6. novembris, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá* pret Portugāli, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 147. un 152. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 130 Šajā jomā Eiropas Cilvēktiesību tiesa vairākkārt ir uzsvērusi, ka, lai gan izpildvaras un tiesu varas dalīšanas princips iegūst arvien lielāku nozīmi tās judikatūrā, ne ECPAK 6. pantā, ne kādā citā šīs konvencijas normā dalībvalstīm nav noteikts pienākums ievērot kādu konkrētu konstitucionālo modeli, kas vienā vai citā veidā regulētu dažādu valsts varas atzaru attiecības un mijiedarbību, nedz arī uzlikts šīm valstīm pienākums ievērot kādu teorētisku konstitucionālo jēdzienu saistībā ar pieļaujamajām šādas mijiedarbības robežām. Vēl ir jānoskaidro, vai konkrētajā lietā ir ievērotas ECPAK prasības (skat. it īpaši ECT spriedumus, 2003. gada 6. maijs, *Kleyn* u.c. pret Nīderlandi, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 193. punkts un tajā minētā judikatūra; 2006. gada 9. novembris, *Sacilor Lormines* pret Franciju, CE:ECHR:2006:1109JUD006541101, 59. punkts, kā arī 2018. gada 18. oktobris, *Thiam* pret Franciju, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 62. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 131 Konkrētajā gadījumā iesniedzējtiesas paustās šaubas būtībā ir par to, vai, ņemot vērā valsts tiesību normas par tādas konkrētas struktūras kā Disciplinārlietu palāta izveidi, kuras tostarp attiecas uz tai piešķirtajām pilnvarām, sastāvu un tās tiesnešu iecelšanas apstākļiem un kārtību, kā arī kontekstu, kurā šī izveide un iecelšana ir notikušas, šāda struktūra un tās locekļi atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām, kādām ir jāatbilst tiesai saskaņā ar Hartas 47. pantu, ja tai ir jālemj par strīdu, kurā attiecīgā persona – kā tas ir šajā gadījumā – atsaucas uz Savienības tiesību pārkāpumu attiecībā pret to.
- 132 Galu galā tieši iesniedzējtiesai būs jālemj par šo jautājumu pēc tam, kad tā būs veikusi šim nolūkam vajadzīgos vērtējumus. Proti, ir jāatgādina, ka ar LESD 267. pantu Tiesa ir pilnvarota nevis piemērot Savienības tiesību noteikumus konkrētam gadījumam, bet tikai pieņemt nolēmumu par Līguma un Savienības iestāžu pieņemto tiesību aktu interpretāciju. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar šo pantu ieviestās tiesu sadarbības ietvaros Tiesa, pamatojoties uz lietas materiāliem, tomēr var sniegt valsts tiesai Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izvērtējot kādas Savienības tiesību normas sekas (spriedums, 2015. gada 16. jūlijs, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*, C-83/14, EU:C:2015:480, 71. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 133 Šajā ziņā, runājot par pašiem apstākļiem, kādos ir notikusi Disciplinārlietu palātas locekļu iecelšana amatā, vispirms ir jāprecizē, ka tas vien, ka tos ieceļ Republikas prezidents, nenozīmē, ka viņi ir atkarīgi no šī prezidenta, ne arī rada šaubas attiecībā uz viņu objektivitāti, ja pēc tam, kad šīs personas ir tikušas ieceltas, uz tām netiek izdarīts nekāds spiediens un tās nesaņem norādījumus savu pienākumu izpildē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 31. janvāris, D. un A., C-175/11, EU:C:2013:45, 99. punkts, kā arī ECT spriedumus, 1984. gada 28. jūnijs, *Campbell* un *Fell* pret Apvienoto Karalisti, CE:ECHR:1984:0628JUD000781977, 79. punkts; 2005. gada 2. jūnijs, *Zolotas* pret Grieķiju, CE:ECHR:2005:0602JUD003824002, 24. un 25. punkts; 2006. gada 9. novembris, *Sacilor Lormines* pret Franciju, CE:ECHR:2006:1109JUD006541101, 67. punkts, kā arī 2018. gada 18. oktobris, *Thiam* pret Franciju, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 80. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 134 Tomēr vēl ir jāpārlicinās, ka iecelšanas lēmumu pieņemšanas materiāltiesiskie nosacījumi un procesuālā kārtība ir tādi, kas nevar radīt attiecīgajām personām nekādas pamatotas šaubas par minēto tiesnešu ārēju neietekmējamību un to neitralitāti attiecībā uz tiesā izvērtējamajām interesēm, tiklīdz attiecīgās personas ir ieceltas amatā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 111. punkts).
- 135 Šim nolūkam it īpaši ir būtiski, lai minētie nosacījumi un kārtība tiktu izstrādāti, ievērojot šā sprieduma 125. punktā atgādinātās prasības.

- 136 Konkrētajā gadījumā ir jānorāda, ka jaunā likuma par Augstāko tiesu 30. pantā ir noteikts nosacījumu kopums, kas ir jāievēro personai, lai tā varētu tikt iecelta šīs tiesas locekļa amatā. Turklāt saskaņā ar Konstitūcijas 179. pantu un jaunā likuma par Augstāko tiesu 29. pantu Disciplinārlietu palātas tiesnešus – tāpat kā tiesnešus, kam jāspriež tiesa citās minētās tiesas palātās, – ieceļ Republikas prezidents pēc priekšlikuma, ko iesniedz *KRS*, proti, struktūra, kurai atbilstoši Konstitūcijas 186. pantam ir uzticēts uzdevums sargāt tiesu un tiesnešu neatkarību.
- 137 Šādas struktūras iesaistīšana tiesnešu iecelšanas procesā principā nenoliedzami var veicināt šā procesa objektivizēšanu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 115. punkts; šajā nozīmē skat. arī ECT spriedumu, 2018. gada 18. oktobris, *Thiam* pret Franciju, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 81. un 82. punkts). It īpaši, tas, ka pati Republikas prezidenta iespēja iecelt amatā tiesnešus *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiek pakļauta nosacījumam, ka *KRS* ir iesniegusi attiecīgu priekšlikumu, var objektīvi ierobežot Republikas prezidenta rīcības brīvību, viņam īstenojot savu šādi piešķirto kompetenci.
- 138 Tomēr tas tā ir tad, ja tostarp minētā struktūra pati ir pietiekami neatkarīga no likumdošanas varas un izpildvaras, kā arī no iestādes, kurai tai ir jāsniedz šāds priekšlikums (pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 116. punkts).
- 139 Proti, tam, cik lielā mērā *KRS* kā struktūra, kurai atbilstoši Konstitūcijas 186. pantam ir uzdevums sargāt tiesu un tiesnešu neatkarību, ir neatkarīga no likumdošanas varas un izpildvaras, pildot tai valsts tiesību aktos šādi uzticētos uzdevumus, var būt nozīme tad, ja ir jāizvērtē, vai tās atlasītie tiesneši atbildīs no Hartas 47. panta izrietošajām neatkarības un objektivitātes prasībām.
- 140 Tieši iesniedzējtiesai būs jāpārbauda, vai *KRS*, ņemot vērā visus faktiskos un tiesiskos elementus, sniedz pietiekamas garantijas neatkarībai no likumdošanas varas un izpildvaras, aplūkojot gan apstākļus, kādos minētās struktūras locekļi tikuši iecelti amatā, gan veidu, kādā šī struktūra konkrēti pilda savu lomu.
- 141 Iesniedzējtiesa min vairākus elementus, kas tās ieskatā liek šaubīties par *KRS* neatkarību.
- 142 Šajā ziņā, lai gan viens vai cits no minētās tiesas šādi uzsvērtajiem elementiem var nebūt kritizējams pats par sevi – un šādā gadījumā uz to varētu attiekties dalībvalstu kompetence un to veiktās izvēles –, tomēr šo elementu kombinācija, ievērojot arī apstākļus, kādos šīs izvēles tikušas izdarītas, var likt šaubīties par tādas struktūras neatkarību, kurai ir jāpiedalās tiesnešu iecelšanas amatā procedūrā, pat ja minētie elementi, aplūkoti atsevišķi, neliek nonākt pie šāda secinājuma.
- 143 Ievērojot šo atrunu, šādā kopējā vērtējumā nozīmīgi var izrādīties šādi iesniedzējtiesas minētie elementi: pirmkārt, apstākļi, ka jaunizveidotā *KRS* tika ieviesta, par četriem gadiem saīsinot to locekļu pilnvaru termiņu, kuri līdz šim tajā darbojušies, otrkārt, apstākļi, ka agrāk piecpadsmit no tiesnešu vidus izvēlētos *KRS* locekļus ievēlēja viņu kolēģi tiesneši, bet tagad viņus ievēlēja likumdevēja iestāde no kandidātiem, kurus cita starpā var izvirzīt 2000 pilsoņu vai 25 tiesnešu grupas, un šādas reformas rezultātā to *KRS* locekļu skaits, kurus tieši nominējušas politiskās varas institūcijas vai kurus tās ievēlējušas, ir sasniedzis 23 no 25 šajā struktūrā ietilpstošajiem locekļiem, kā arī, treškārt, fakts, ka, iespējams, noteiktu *KRS* – tās jaunajā sastāvā – locekļu iecelšanas amatā procesā ir bijuši trūkumi, uz kuriem ir atsaukusies iesniedzējtiesa un kuru esamība tai attiecīgajā gadījumā būs jāpārbauda.
- 144 Veicot šo kopējo vērtējumu, iesniedzējtiesa var arī pamatoti ņemt vērā veidu, kādā minētā struktūra izpilda savu konstitucionālo uzdevumu sargāt tiesu un tiesnešu neatkarību, kā arī veidu, kādā tā īsteno savas dažādās kompetences, it īpaši to, vai tās tiek īstenotas veidā, kas varētu radīt šaubas par tās neatkarību no likumdošanas varas un izpildvaras.

- 145 Turklāt, ņemot vērā arī to, ka Republikas prezidenta lēmumi par tiesnešu iecelšanu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), kā tas izriet no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem, nevar tikt kontrolēti tiesā, iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai veids, kādā Likuma par *KRS* 44. panta 1. un 1.a punktā ir definēts tādas pārsūdzības tvērums, kas var būt vērsta pret *KRS* rezolūciju, kurā ietverti tās lēmumi iesniegt priekšlikumu iecelt personu šīs tiesas tiesneša amatā, ļauj nodrošināt šādu rezolūciju efektīvu kontroli tiesā vismaz attiecībā uz to, vai nav pārsniegtas pilnvaras, nav notikusi pilnvaru nepareiza izmantošana un nav pieļauta tiesību kļūda vai acīmredzama kļūda vērtējumā (šajā nozīmē skat. ECT spriedumu, 2018. gada 18. oktobris, *Thiam* pret Franciju, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 25. un 81. punkts).
- 146 Papildus šai pārbaudei attiecībā uz apstākļiem, kādos tika iecelti amatā jaunie Disciplinārlietu palātas tiesneši, un *KRS* lomu šajā ziņā iesniedzējtiesai, lai noskaidrotu, vai šī tiesu iestāde un tās locekļi atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām, kas izriet no Hartas 47. panta, varētu nākties ņemt vērā arī dažādus citus elementus, kas tiešāk raksturo minēto iestādi.
- 147 Tas attiecas, pirmkārt, uz iesniedzējtiesas norādīto apstākli, ka šādai iestādei jaunā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punktā konkrēti ir piešķirta ekskluzīva kompetence izskatīt lietas darba un sociālā nodrošinājuma jomā, kā arī jautājumā par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanu, kas līdz šim bija vispārējas jurisdikcijas tiesu kompetencē.
- 148 Lai gan šāds apstākļis pats par sevi nav izšķirošs, tomēr ir svarīgi atgādināt, ka, runājot it īpaši par strīdiem par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanu, tādiem kā pamatlietās aplūkotie, tie tika nodoti Disciplinārlietu palātas kompetencē, vienlaikus pieņemot – un šī pieņemšana ir tikusi stingri apstrīdēta – jaunā likuma par Augstāko tiesu noteikumus, kuros ir paredzēta *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanās vecuma samazināšana un šī pasākuma piemērošana pašreizējiem šīs tiesas tiesnešiem un ar kuriem Republikas prezidentam ir piešķirta brīvība pēc saviem ieskatiem pagarināt aktīvajā dienestā esošā tiesneša amata pilnvaru termiņu minētajā tiesā pēc jaunnoteiktā pensionēšanās vecuma sasniegšanas.
- 149 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka 2019. gada 24. jūnija spriedumā Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība) (C-619/18, EU:C:2019:531) Tiesa konstatēja, ka, nosakot minētos pasākumus, Polijas Republika apdraudēja *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu neatceļamību un neatkarību un nebija izpildījusi LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētos pienākumus.
- 150 Otrkārt, šādā kontekstā ir jāuzsver arī apstākļi – ko tāpat ir norādījusi iesniedzējtiesa –, ka saskaņā ar jaunā likuma par Augstāko tiesu 131. pantu Disciplinārlietu palāta ir jāizveido tikai no jaunieceltiem tiesnešiem, līdz ar to izslēdzot tiesnešus, kuri jau pildīja amata pienākumus *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa).
- 151 Treškārt, ir jānorāda, ka, lai arī Disciplinārlietu palāta tikusi izveidota kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) palāta, tomēr šķiet, ka, atšķirībā no citām minētajā tiesā ietilpstošajām palātām, tai – kā izriet arī tostarp no jaunā likuma par Augstāko tiesu 20. panta – ir zināma īpaši liela autonomija minētajā tiesā.
- 152 Lai gan, protams, katrs no dažādajiem apstākļiem, kas iztirzāti šā sprieduma 147.–151. punktā, pats par sevi un aplūkots atsevišķi nevar likt apšaubīt tādas struktūras kā Disciplinārlietu palāta neatkarību, tomēr citādi var būt tad, ja pastāv šo apstākļu kombinācija, vēl jo vairāk tad, ja to iepriekš minētais vērtējums par *KRS* atklātu, ka tai trūkst neatkarības no likumdošanas varas un izpildvaras.
- 153 Tādējādi iesniedzējtiesai – vajadzības gadījumā ņemot vērā īpašos iemeslus vai mērķus, kas tiesvedībā minētajā tiesā ir tikuši apgalvoti, lai pamatotu dažus no attiecīgajiem pasākumiem, – būs jāizvērtē, vai šī sprieduma 143.–151. punktā minēto elementu kombinācija ar visiem citiem pienācīgi konstatētajiem atbilstošajiem apstākļiem, ko tā uzzinātu, ir tāda, kas indivīdiem varētu radīt pamatotas šaubas par Disciplinārlietu palātas ārēju neietekmējamību, it īpaši saistībā ar likumdošanas varas un izpildvaras

tiesu vai netiesu ietekmi, un par tās neitralitāti attiecībā uz izvērtējamajām interesēm, un tādējādi var izraisīt to, ka minētā struktūra netiek uztverta kā neatkarīga vai objektīva, līdz ar to apdraudot minēto personu pašāvēību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā sabiedrībā.

- 154 Ja minētā tiesa secinātu, ka tas tā ir, tas nozīmētu, ka šāda struktūra neatbilst prasībām, kas izriet no Hartas 47. panta un Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punkta, jo tā nebūtu uzskatāma par neatkarīgu un objektīvu tiesu pirmās minētās tiesību normas izpratnē.
- 155 Šādā gadījumā iesniedzējtiesa vēlas arī noskaidrot, vai Savienības tiesību pārākuma princips tai nosaka pienākumu nepiemērot tādas valsts tiesību normas, ar kurām tiesas kompetence izskatīt strīdus pamatlietās ir uzticēta tikai minētajai tiesu iestādei.
- 156 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāatgādina, ka Savienības tiesības raksturo apstākļi, ka tās ir radušās no autonoma avota, kuru veido Līgumi, to pārākums pār dalībvalstu tiesībām, kā arī tiešā iedarbība, kas piemīt veselai virknei tiesību normu, kuras piemērojamas to pilsoņiem un pašām dalībvalstīm. No šīm Savienības tiesību pamatiezīmēm ir izveidojies strukturēts princips, tiesību normu un savstarpēji atkarīgu tiesisko attiecību tīkls, kas saista pašu Savienību un tās dalībvalstis, kā arī dalībvalstis savā starpā (atzinums 1/17 (*CETA nolīgums starp Kanādu un Eiropas Savienību*), 2019. gada 30. aprīlis, EU:C:2019:341, 109. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 157 Ar Savienības tiesību pārākuma principu tiek nostiprināta Savienības tiesību prioritāte pār dalībvalstu tiesībām (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 158 Tādējādi šis princips nosaka pienākumu visām dalībvalstu struktūrām nodrošināt dažādo Savienības normu pilnīgu iedarbību, un dalībvalstu tiesības nevar ietekmēt iedarbību, kura šīm dažādajām normām ir atzīta minēto valstu teritorijā (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 159 Šajā ziņā tostarp ir jāatgādina, ka atbilstīgas iekšējo tiesību interpretācijas princips, atbilstoši kuram valsts tiesai iekšējās tiesības ir jāinterpretē pēc iespējas atbilstīgi Savienības tiesību prasībām, ir raksturīgs Līgumu sistēmai, jo tas ļauj valsts tiesai, iztiesājot tajā iesniegto lietu, savas kompetences ietvaros nodrošināt Savienības tiesību pilnīgu iedarbīgumu (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 160 Pārākuma princips arī noteic, ka gadījumā, ja valsts tiesisko regulējumu nav iespējams interpretēt atbilstīgi Savienības tiesību prasībām, valsts tiesai, kurai savas kompetences ietvaros ir jāpiemēro Savienības tiesību normas, ir pienākums nodrošināt šo normu pilnīgu iedarbību, vajadzības gadījumā pēc savas ierosmes nepiemērojot jebkuru tām pretrunā esošu, pat vēlāk pieņemtu valsts tiesību normu – bez vajadzības lūgt vai gaidīt, lai tā vispirms tiktu atcelta likumdošanas kārtībā vai ar kādu citu konstitūcijā paredzētu metodi (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 161 Šajā ziņā jebkurai valsts tiesai, kura izskata lietu savas kompetences ietvaros, precīzāk, kā dalībvalsts institūcijai, ir pienākums nepiemērot jebkuru valsts tiesību normu, kas ir pretrunā Savienības tiesību normai, kurai ir tieša iedarbība tajā izskatāmajā lietā (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 162 Runājot par Hartas 47. pantu, no Tiesas judikatūras izriet, ka minētā tiesību norma ir pietiekama pati par sevi un ka tā nav jāprecizē ar Savienības vai valsts tiesību normām, lai privātpersonām radītu tiesības, uz kurām pašām par sevi var atsaukties (spriedumi, 2018. gada 17. aprīlis, *Egenberger*, C-414/16, EU:C:2018:257, 78. punkts, un 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 56. punkts).

- 163 Tas pats attiecas uz Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punktu, jo, kā ir atgādināts šā sprieduma 80. punktā, nosakot, ka dalībvalstis nodrošina, lai ikviena persona, kura uzskata sevi par cietušu tāpēc, ka tai nav piemērots šajā direktīvā paredzētais vienlīdzīgas attieksmes princips, var atsaukties uz savām tiesībām, minētajā tiesību normā ir tieši apstiprinātas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā attiecīgajā jomā. Proti, īstenojot Direktīvu 2000/78, dalībvalstīm ir jāievēro Hartas 47. pants, un minētās direktīvas 9. panta 1. punktā paredzētā tiesiskās aizsardzības līdzekļa raksturiezīmes arī ir jānosaka atbilstoši minētajam 47. pantam (pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 55. un 56. punkts).
- 164 Tādējādi šā sprieduma 160. punktā minētajā gadījumā valsts tiesai savas kompetences ietvaros ir jānodrošina no Hartas 47. panta un no Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punkta izrietošā personu tiesiskā aizsardzība un jāgarantē šo pantu pilnīga iedarbība, vajadzības gadījumā atstājot nepiemērotu jebkādu tiem pretrunā esošu valsts tiesību normu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 17. aprīlis, *Egenberger*, C-414/16, EU:C:2018:257, 79. punkts).
- 165 Valsts tiesību norma, ar ko ekskluzīva kompetence izskatīt strīdu, kurā – tāpat kā šajā lietā – attiecīgā persona apgalvo, ka ir pārkāptas no Savienības tiesību normām izrietošās tiesības, ir paredzēta noteiktai struktūrai, kura neatbilst no Hartas 47. panta izrietošajām neatkarības un objektivitātes prasībām, liegtu attiecīgajai personai jebkādu iespēju panākt efektīvu tiesību aizsardzību šī panta un Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punkta izpratnē un ar to netiktu ievērots Hartas 47. pantā paredzēto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību būtiskais saturs (pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 72. punkts).
- 166 No tā izriet, ka tad, ja ar kādu valsts tiesību normu kompetence izskatīt tādu strīdu kā pamatlietā aplūkotie ir paredzēta tikai struktūrai, kura neatbilst Savienības tiesībās, it īpaši Hartas 47. pantā, paredzētajām neatkarības un objektivitātes prasībām, citai struktūrai, kurā iesniegts šāds strīds, lai nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā minētā 47. panta izpratnē un saskaņā ar LES 4. panta 3. punktā paredzēto lojālās sadarbības principu, ir pienākums nepiemērot šo valsts tiesību normu, lai šo strīdu varētu izskatīt tiesā, kura atbilst šīm pašām prasībām un kuras kompetencē būtu izskatīt strīdus attiecīgajā jomā, ja minētā tiesību norma neradītu tam šķērslī, proti, parasti tā ir tiesa, kurai saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem bija kompetence, pirms tika izdarīts tiesību akta grozījums, ar kuru šī kompetence tika piešķirta struktūrai, kas neatbilst minētajām prasībām (pēc analogijas skat. spriedumus, 2003. gada 22. maijs, *Connect Austria*, C-462/99, EU:C:2003:297, 42. punkts, kā arī 2005. gada 2. jūnijs, *Koppensteiner*, C-15/04, EU:C:2005:345, 32.–39. punkts).
- 167 Turklāt, runājot par LES 2. un 19. pantu, kas ir tiesību normas, uz kurām arī attiecas iesniedzējtiesas Tiesai uzdotie jautājumi, ir jāatgādina, ka ar LES 19. pantu, kurā ir konkretizēta LES 2. pantā noteiktā tiesiskuma vērtība, valstu tiesām un Tiesai ir uzticēts uzdevums nodrošināt pilnīgu Savienības tiesību piemērošanu visās dalībvalstīs, kā arī tiesību, kas indivīdiem izriet no Savienības tiesībām, aizsardzību tiesā (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 47. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 168 Tiesību, kas attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesībām, efektīvas aizsardzības tiesā princips, uz ko ir atsauce LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, ir Savienības tiesību vispārējs princips, kas šobrīd ir apstiprināts Hartas 47. pantā, un tādēļ pirmajā minētajā tiesību normā visām dalībvalstīm ir uzlikts pienākums nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir vajadzīgi, lai nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, tostarp otrās minētās normas izpratnē, jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 49. un 54. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 169 Šādos apstākļos, lai atbildētu uz iesniedzējtiesas jautājumiem un lai izšķirtu strīdu tās izskatāmajās lietās, nav jāveic atsevišķa pārbaude attiecībā uz LES 2. pantu un 19. panta 1. punkta otro daļu, kas vienīgi var apstiprināt šā sprieduma 153. un 154. punktā jau norādīto secinājumu.

- 170 Visbeidzot konkrētajā gadījumā Tiesai tāpat nav jāinterpretē LESD 267. pants, kuru arī minējusi iesniedzējtiesa savos jautājumos. Proti, lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu minētā tiesa nav sniegusi nekādu paskaidrojumu par iemesliem, kādēļ šā panta interpretācija varētu būt nozīmīga to jautājumu atrisināšanai, kas tai ir jāvērtē pamatlietu ietvaros. Turklāt katrā ziņā ir jākonstatē, ka ar Hartas 47. panta un Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punkta interpretāciju, kas izklāstīta šā sprieduma 114.–154. punktā, pietiek, lai sniegtu atbildi, kas sniedz minētajai tiesai paskaidrojumus, kuri ir nepieciešami, lai tā varētu taisīt spriedumu tajā izskatāmajās lietās.
- 171 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro un trešo jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18 ir jāatbild šādi:

- Hartas 47. pants un Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka strīdi, kuri attiecas uz Savienības tiesību piemērošanu, varētu ietilpt tādas struktūras ekskluzīvā kompetencē, kas nav neatkarīga un objektīva tiesa pirmās minētās tiesību normas izpratnē. Tā tas ir tad, ja objektīvie apstākļi, kādos attiecīgā struktūra tikusi izveidota, un tās raksturiezīmes, kā arī veids, kādā tās locekļi tikuši iecelti amatā, var radīt attiecīgajām personām pamatotas šaubas par šīs struktūras ārēju neietekmējamību, it īpaši saistībā ar likumdošanas varas un izpildvaras tiešu vai netiešu ietekmi, un par tās neitralitāti attiecībā uz izvērtējamajām interesēm, un tādējādi var izraisīt to, ka minētā struktūra netiek uztverta kā neatkarīga vai objektīva struktūra, tādējādi apdraudot paļāvību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā sabiedrībā. Iesniedzējtiesai, ņemot vērā visu tās rīcībā esošo atbilstošu informāciju, ir jānoskaidro, vai tas tā ir tādas struktūras kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlietu palāta gadījumā.
- Šādā gadījumā Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nosaka pienākumu iesniedzējtiesai nepiemērot valsts tiesību normu, ar kuru kompetence izskatīt strīdus pamatlietā ir paredzēta tikai minētajai struktūrai, tādējādi, lai šos strīdus varētu izskatīt tiesa, kura atbilst iepriekš minētajām neatkarības un objektivitātes prasībām un kuras kompetencē būtu izskatīt strīdus attiecīgajā jomā, ja minētā tiesību norma tam neradītu šķērslī.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 172 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **Vairs nav jāatbild ne uz *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) *Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych* (Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta) uzdotajiem jautājumiem lietā C-585/18, ne arī uz tās pirmo uzdoto jautājumu lietās C-624/18 un C-625/18.**
- 2) **Uz otro un trešo jautājumu, ko minētā tiesa uzdevusi lietās C-624/18 un C-625/18, ir jāatbild šādi:**

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants un Padomes Direktīvas 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka strīdi, kuri attiecas uz Savienības tiesību piemērošanu, varētu ietilpt tādas struktūras ekskluzīvā kompetencē, kas nav neatkarīga un objektīva tiesa pirmās minētās tiesību normas izpratnē. Tā tas ir tad, ja objektīvie apstākļi, kādos attiecīgā struktūra tikusi izveidota, un tās raksturiezīmes, kā arī veids, kādā tās locekļi tikuši iecelti amatā, var radīt attiecīgajām personām pamatotas šaubas par šīs struktūras ārēju neietekmējamību, it īpaši saistībā ar likumdošanas varas un izpildvaras tiešu vai netiešu ietekmi, un par tās neitralitāti attiecībā

uz izvērtējamajām interesēm, un tādējādi var izraisīt to, ka minētā struktūra netiek uztverta kā neatkarīga vai objektīva, tādējādi apdraudot palāvību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā sabiedrībā. Iesniedzējtiesai, ņemot vērā visu tās rīcībā esošo atbilstošo informāciju, ir jānoskaidro, vai tas tā ir tādas struktūras kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlietu palāta gadījumā.

Šādā gadījumā Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nosaka pienākumu iesniedzējtiesai nepiemērot valsts tiesību normu, ar kuru kompetence izskatīt strīdus pamatlietā ir paredzēta tikai minētajai struktūrai, tādējādi, lai šos strīdus varētu izskatīt tiesa, kura atbilst iepriekš minētajām neatkarības un objektivitātes prasībām un kuras kompetencē būtu izskatīt strīdus attiecīgajā jomā, ja minētā tiesību norma tam neradītu šķērsli.

[Paraksti]